

KWAAD BLOED

PERSUITINGEN
najaar 2006

www.rotterdamslef.nl

De Telegraaf Binnenland

ma 18 sep 2006, 11:40

Ophef over toneelstuk Maja Bradaric

ROTTERDAM/NIJMEGEN - In Nijmegen is de nodige ophef ontstaan over een toneelstuk over de vermoorde scholiere Maja Bradaric. Het stuk *Kwaad Bloed* van theatergroep Rotterdams Lef gaat op 14 oktober in première. In april volgend jaar staat *Kwaad Bloed* geprogrammeerd in theater Lux in Nijmegen, maar de leiders van middelbare scholen in de regio Nijmegen verzetten zich daar tegen. Zij zijn bang dat het toneelstuk te veel oud zeer oprakelt.

Gymnasiumleerlinge Maja Bradaric is in 2003 in een auto door vrienden gewurgd. Haar lichaam werd in brand gestoken. Achteraf bleek dat onder meer haar beste vriendin al een poos op de hoogte was van de moordplannen, waarvoor geen enkele aanleiding was. De drie jongens die bij de moord betrokken waren zitten jarenlange celstraffen uit.

Rotterdams Lef maakt jongerentheater over actuele, maatschappelijke onderwerpen om zo de bewustwording te prikkelen. Studio Lef zette vorig jaar al *De Vriendenclub* van Maja op de planken. Dat stuk is nu uitgebouwd tot een complete voorstelling over „vriendschap en verraad binnen een groep middelbare scholieren”, aldus een verklaring van de theatergroep. „We proberen daders en slachtoffers een gezicht te geven in dit bizarre verhaal.”

Kwaad Bloed laat zien wat geweld onder jongeren teweegbrengt. „Dit roept natuurlijk emoties op”, zei woordvoerster Dionne Frijns maandag. Die emoties kunnen aan bod komen in voor- en nagesprekken op scholen. Er is een lesbrieft rond de voorstelling opgesteld voor het onderwijs. Rotterdams Lef bekijkt momenteel wat in Nijmegen nog meer kan worden aangeboden.

De theatergroep begrijpt dat een aantal Nijmeegse scholen niet wil komen. Maar de groep vindt het te ver gaan dat rectoren van de scholen de voorstelling willen blokkeren.

Begin september was op de Rotterdamse Uitmarkt al een voorproefje van *Kwaad Bloed* te zien. De reacties waren zeer lovend. Ook de theaterprogrammeurs van Lux zijn enthousiast en zien geen enkele reden om het stuk te schrappen. Volgens hen zet Rotterdams Lef het drama „bijzonder ingetogen” neer. De ouders van Bradaric, die nog bijna elke dag bezig zijn met de moord op hun enige kind, hebben geen bezwaar tegen de voorstelling.

Rotterdams Lef heeft hen vanaf het begin af aan betrokken bij *Kwaad Bloed*. „Zij vinden het belangrijk dat Maja wordt herinnerd”, aldus de woordvoerster. De ouders vinden het ook belangrijk dat de voorstelling in Nijmegen wordt gespeeld en dat de acteurs jongeren zijn.

© 1996-2004 Uitgeversmaatschappij De Telegraaf B.V., Amsterdam. Alle rechten voorbehouden.

maandag 18 september 2006

Ophef over toneelstuk Maja Bradaric

ROTTERDAM - In Nijmegen is de nodige ophef ontstaan over een toneelstuk over de vermoorde scholiere Maja Bradaric. Het stuk Kwaad Bloed van theatergroep Rotterdams Lef gaat op 14 oktober in première. In april volgend jaar staat Kwaad Bloed geprogrammeerd in theater Lux in Nijmegen, maar de leiders van middelbare scholen in de regio Nijmegen verzetten zich daar tegen. Zij zijn bang dat het toneelstuk te veel oud zeer oprakelt.

Gymnasiumleerlinge Maja Bradaric is in 2003 in een auto door vrienden gewurgd. Haar lichaam werd in brand gestoken. Achteraf bleek dat onder meer haar beste vriendin al een poos op de hoogte was van de moordplannen, waarvoor geen enkele aanleiding was. De drie jongens die bij de moord betrokken waren zitten jarenlange celstraffen uit.

Een gezicht

Rotterdams Lef, dat veel educatieve voorstellingen maakt, zette vorig jaar al De Vriendenclub van Maja op de planken. Dat stuk is nu uitgebouwd tot een complete voorstelling over „vriendschap en verraad binnen een groep middelbare scholieren“, aldus een verklaring van de theatergroep. „We proberen daders en slachtoffers een gezicht te geven in dit bizarre verhaal.“

Begin september was op de Rotterdamse Uitmarkt al een voorproefje van Kwaad Bloed te zien. De reacties waren zeer lovend. Ook de theaterprogrammeurs van Lux zijn enthousiast en zien geen enkele reden om het stuk te schrappen. Volgens hen zet Rotterdams Lef het drama „bijzonder ingetogen“ neer. De ouders van Bradaric, die nog bijna elke dag bezig zijn met de moord op hun enige kind, hebben geen bezwaar tegen de voorstelling.

AD.nl

Cultuur & Show

[Print](#)

de Gelderlander

18-09-2006

Scholen willen stuk Maja niet in Nijmegen

NIJMEGEN - Rectoren van middelbare scholen in en om Nijmegen willen niet dat theater LUX een theaterstuk over de moord op Maja Bradaric programmeert.

Afgelopen voorjaar al blijkt de Contactgroep Schoolleiders Regio Nijmegen het Nijmeegse theater te hebben verzocht af te zien van het toneelstuk Kwaad bloed van de groep Rotterdams LEF. Het stuk zou de geestelijke gesteldheid van Nijmeegse scholieren onnodig op de proef stellen, vonden de rectoren. Ze wisten zich gesteund door de GGD.

Op donderdag 12 april 2007 staat de voorstelling inmiddels echter gewoon gepland. LUX ziet geen reden de voorstelling niet te brengen. Het kondigt de voorstelling niet groots aan, laat het stuk bewust later op de avond beginnen, maar staat 'inhoudelijk' achter de productie.

Kwaad bloed reconstrueert de moord op de Nijmeegse scholiere Maja. Zij werd gewurgd door vrienden en daarna verbrand. De voorstelling probeert zowel daders als slachtoffer een gezicht te geven. Volgens LUX gebeurt dat op 'ingetogen' wijze.

Ed Peters, rector van Maja's school Dominicus College, ziet de onrust op zijn school alweer terugkeren. „Ik ben bang dat bij veel leerlingen wonden worden opengereten. Ik zie het nut van het stuk wel, maar de emotionele afstand is nog te gering.“

Verzet tegen toneelstuk

ROTTERDAM/NIJMEGEN. Middelbare scholen in Nijmegen verzetten zich tegen de opvoering in april volgend jaar van toneelstuk *Kwaad Bloed* over de vermoorde scholiere Maja Bradaric. Het meisje werd in 2003 in een auto door vrienden gewurgd. Haar lichaam werd in brand gestoken. De scholen zijn bang dat de opvoering veel oud zeer oprakelt. (ANP)

NRC next
19 september 2006

Toneelstuk over Maja Bradaric valt verkeerd

IN NIJMEGEN is de nodige ophef ontstaan over een toneelstuk over de vermoorde scholiere Maja Bradaric. Het stuk 'Kwaad Bloed' van theatergroep Rotterdams Lef gaat op 14 oktober in première. In april volgend jaar staat 'Kwaad Bloed' geprogrammeerd in theater Lux in Nijmegen, maar de leiders van middelbare scholen in de regio Nijmegen verzetten zich daar tegen. Zij zijn bang dat het toneelstuk te veel oud zeer oprakelt.

Gewurgd

Gymnasiumleerlinge Maja Bradaric is in 2003 in een auto door vrienden gewurgd. Haar lichaam werd in brand gestoken. De drie jongens die bij de moord betrokken waren zitten jarenlange celstraffen uit.

Voorproefje

- **Begin september was op de Rotterdamse Uitmarkt al een voorproefje van Kwaad Bloed te zien. De reacties waren zeer lovend.**

Rotterdams Lef, dat veel educatieve voorstellingen maakt, zette vorig jaar al 'De Vriendenclub van Maja' op de planken. Dat stuk is nu uitgebouwd tot een complete voorstelling over "vriendschap en verraad binnen een groep middelbare scholieren", aldus een verklaring van de theatergroep. "We proberen daders en slachtoffers een gezicht te geven in dit bizarre verhaal."

De ouders van Bradaric hebben geen bezwaar tegen de voorstelling.

ANP

Metro: 19 September 2006

School tegen stuk over Maja Bradaric

Van onze verslaggeefster
Anja Slijter
NIJMEGEN

Leiders van middelbare scholen in de regio Nijmegen heeft het theater Lux dringend gevraagd het stuk *Kwaad Bloed* over de vermoorde Nijmeegse scholiere Maja Bradaric volgend jaar niet te programmeren. Rector Ed Peters van het Dominicus College, de school waarop Bradaric zat, vindt het nog te vroeg om zijn leerlingen met de theatrale reconstructie te confronteren.

Het toneelstuk *Kwaad bloed*, een productie van het theatergezelschap Rotterdams Lef, gaat 14 oktober in de Rotterdamse Schouwburg in première en staat in april in Nijmegen geprogrammeerd. Het is gemaakt met toestemming van de ouders van Maja Bradaric. Zij zijn betrokken bij het script van Kees van Loenen, hebben het geautoriseerd en staan volledig achter de wijze waarop de moord op hun dochter is vormgegeven door regisseur Jolanda Spoel.

Annejole Jacobs, die voor de theatergroep de contacten met de ouders en het Dominicus College onderhield, vindt een verbod te ver gaan. 'Ik vertrouw de rector volkomen dat hij kan inschatten dat het stuk voor zijn leerlingen nog te vroeg is, maar dat betekent niet dat we andere mensen in Nij-

megen het stuk ook zouden moeten onthouden.'

Ook Lux staat op het standpunt dat *Kwaad Bloed* niet verboden kan worden. De moeder van Maja heeft begrip voor de manier waarop de school zijn leerlingen wil beschermen, maar zegt in *de Gelderlander* dat de direct betrokkenen nu wel volwassenen zijn.

De Nijmeegse gymnasiaste Maja Braderic werd in 2003 door haar vriendin Nina meegelokt om met drie vrienden in een auto een eindje te gaan rijden. Deze jongens hebben haar gewurgd en haar lichaam later in brand gestoken in een weiland in de uiterwaarden van de Waal. De drie jongens, die jarenlange celstraffen uitzitten, zijn direct na de moord verhoord en hebben elke betrokkenheid ontkend. Nina bleek tijdens de rechtszaak al een poos op de hoogte van de moordplannen.

Kwaad bloed is vorig jaar als kleine productie *De Vriendenclub van Maja* al opgevoerd. Het stuk is uitgebouwd tot een hele voorstelling. Het gaat over het toenemende geweld onder jongeren en de manier waarop een groep zich daarin kan verliezen. Jacobs: 'Tot op de dag van vandaag ontbreekt het motief voor deze moord. Dat is het wrange, en tevens de reden om jongeren een spiegel voor te houden hoe ze zich in vriendschap kunnen laten meeslepen.'

Volkscrant: 19 September 2006

Print

de Gelderlander

19-09-2006

'Nog steeds leerlingen bij hulpverlening'

Dinsdag 19 september 2006 - NIJMEGEN - „ Voor grote groepen leerlingen is de voorstelling over Maja Bradaric prima geschikt” , zegt Dirck van Bennekom namens de gezamenlijke schoolbesturen.

„Maar wij gaan uit van de meest kwetsbare groep.” Dat verklaart volgens hem waarom de Nijmeegse scholen de voorstelling kwaad bloed van Rotterdams LEF niet in huis willen halen. „ Een deel van de betrokkenen zit nog steeds op deze scholen. Enkelen worden nog begeleid, terwijl een grotere groep nog te weinig emotionele afstand heeft tot de gebeurtenissen. Op veel scholen is het moeilijk geweest de draad weer op te pakken na de dood van Maja. We willen geen net geheelde wonden openrijten.’ ”

De schoolbesturen hebben opnieuw een gesprek aangevraagd bij LUX om het theater te bewegen de voor april geplande voorstelling te annuleren. Het arthouse legde een eerder verzoek naast zich neer. Van Bennekom: „LUX beslist uiteraard zelf, maar wij willen onze motivatie nog eens onderstrepen. ”

Hannelore Hoogeveen, manager jeugdgezondheidszorg bij de GGD regio Nijmegen, zegt dat de scholen haar om advies hebben gevraagd. „ Ik kon beamen dat het een wijze keuze is om het stuk niet naar Nijmegen te halen. De situatie is net rustig, laat het zo blijven. In wiens belang is de opvoering? Niet in dat van de betrokkenen. ”

Directeur Jan van den Broek van NSG Groenewoud, dat de voorstelling aanvankelijk al in huis had gehaald, sluit niet uit dat in een later stadium het stuk alsnog op school wordt gespeeld. „ Daar is nog overleg over. Maar we doen het niet zonder instemming van de andere scholen. Vanuit solidariteit en collegialiteit. ”

Diverse schooldirecteuren zeggen a priori niets tegen het onderwerp te hebben. „Zo'n zwaar thema behandelen in een theaterstuk kan nuttig zijn”, vindt Ronald van Bruggen van het Stedelijk Gymnasium. „Ik heb er ook niets tegen wanneer leerlingen het, bijvoorbeeld vanwege ckv, in LUX willen zien, maar je moet het als school niet oprakelen.”

„ Ik denk dat het voor Nijmegen nog te vers is”, zegt Mariet van de Ven van het Kandinsky College. „Maar voor ik ja of nee tegen iets dergelijks zeg, wil ik er meer van weten: wat is de inhoud, wat beogen de theatermakers, wat hebben wij eraan?”

Lisette Ariens

<http://www.gelderlander.nl/nijmegen/article665863.ece>

School: Geen toneelstuk over moord op Maja

PETER HONINGS
NIJMEGEN/ROTTERDAM

De voormalige school van Maja Bradaric wil niet dat het toneelstuk *Kwaad Bloed* over de moord op de Bosnische scholiere in Nijmegen wordt opgevoerd. Rector E. Peters van het Dominicus College heeft zowel de uitvoerende groep Rotterdams Lef als het plaatselijke Lux Theater gevraagd af te zien van de voorstelling, bevestigden beide desgevraagd.

De toentertijd 16-jarige scholiere werd in 2003 gewurgd. Haar verbrande lichaam werd enkele dagen later teruggevonden in het Gel-

Maja Bradaric.

derse Bommel. De daders behoorden tot de vrienden-groep van de scholiere en zijn tot jarenlange gevangenisstraffen veroordeeld.

Peters was gisteren niet bereikbaar voor commentaar. Jolanda Spoel, artistiek directeur van Rotterdams LEF, begrijpt dat de gebeurtenissen die in het toneelstuk naar voren komen gevoelig liggen, maar is desondanks verbolgen over de bemoeienis van Peters.

„Er zijn twee soorten voorstellingen. De eerste kunnen scholen inkopen en het is hun goed recht om dat wel of niet te doen. De tweede is voor eenieder toegankelijke voorstelling. Daar bemoeit de school zich nu ook mee. Dat gaat te ver.”

Volgens Spoel heeft de productie een ingetogen karakter

en snijdt het theaterstuk het maatschappelijk belangrijke onderwerp van agressie onder jongeren aan. „Jongeren die een gedeelte van de voorstelling hebben gezien, gaven juist aan deze voorstelling erg te waarderen.”

Rotterdams LEF ziet dan ook niet af van de uitvoering. De spelers, jongeren tussen de 18 en 28 jaar, zijn deze week nog op bezoek geweest bij de ouders van de vwo-scholiere. De moeder van Maja vindt dat het toneelstuk opgevoerd mag worden. „Telkens als zij herinnerd wordt, helpt ons dat bij het verwerken van het ver-

lies.” Het Nijmeegse Lux Theater heeft *Kwaad Bloed* voor 12 april geboekt. Mariska Schok, hoofd pr van het Lux Theater, zegt dat rector Peters het theater een brief heeft gestuurd, waarin wordt gevraagd om de boeking van de productie te heroverwegen. Schok: „Wij vinden dat het publiek in Nijmegen zelf moet kunnen kiezen of het deze voorstelling wil bezoeken.” *Kwaad Bloed* is inmiddels door het hele land geboekt voor vijftien schoolvoorstellingen en twintig vrije voorstellingen. „Het zou gek zijn als het stuk juist in Nijmegen niet te zien zou zijn,” benadrukt Spoel.

‘Waarom? Waarom moest Maja dood?’

Reportage | Vriendinnen van vermoorde Nijmeegse scholiere zien in toneelstuk een eerbetoon aan haar leven

Er gaat geen dag voorbij dat Isabel en Daisy, vriendinnen van de in 2003 vermoorde Maja Bradaric, niet aan haar denken. Ze zijn trots op ‘Kwaad Bloed’. ‘Het voelt als een eerbetoon.’

Van onze verslaggeefster
Anja Slijter
NIJMEGEN

‘Het is een van de ergste moorden in Nederland gepleegd. We raken er niet over uitgepraat. Niet alleen wij, maar heel Nederland zou erover moeten praten’, zeggen Isa-

bel (19) en Daisy (21). Zij zijn blij dat Rotterdams Lef met het toneelstuk *Kwaad Bloed* aandacht besteedt aan de gruwelijke moord op hun vriendin Maja Bradaric.

De Nijmeegse scholiere ging in 2003 mee met drie vrienden in een auto. Zij werd door hen vermoord, haar lichaam werd gedumpt in de uiterwaarden bij Bommel en in brand gestoken. De daders werden veroordeeld.

Isabel: ‘Ik zie het toneelstuk als eerbetoon aan Maja.’ Daisy: ‘Het klinkt misschien gek, maar ik voel me trots dat anderen een toneelstuk maken over wat wij hebben meegeemaakt. Het was ook net of we in een toneelstuk zaten, maar het bleek de afschuwelijke werkelijkheid.’

Tot op de dag van vandaag is er geen duidelijk motief voor de moord. Vooral dat laatste inspireerde Rotterdams Lef de productie te maken. Zij willen het toenemende zinloze geweld onder jongeren ermee aan de orde stellen. Isabel: ‘Ik heb alle dagen het gevoel: waarom? Waarom moest zij dood? Die vraag krijg ik niet beantwoord.’

De schoolleiders van de middelbare scholen in Nijmegen willen de voorstelling, die 16 oktober in Rotterdam in première gaat, niet op hun scholen vertonen. Daarnaast zetten ze de directie van theater Lux in Nijmegen onder druk het stuk niet op te nemen in de programmering voor volgend

jaar. Leerlingen zouden zo’n stuk nog niet aan kunnen. Dinsdagavond vergaderde de directie er andermaal over.

Isabel en Daisy, die niet bij Bradaric op school zaten maar buiten de schooltijden met haar optrokken in het Nijmeegse jongerencentrum De Boerderij, snappen niet waar de rectoren zich mee bemoeien. ‘Maja’s ouders hebben het laatste woord. Als zij meewerken met dit stuk en enthousiast zijn, wie zijn die anderen dan om uit te maken dat het stuk niet hier mag?’

Ze zijn juist benieuwd naar het stuk. ‘Maja’s moord leent zich uitstekend voor een boodschap. Jongeren moeten beseffen dat ze niet zomaar iedereen hun vrienden

kunnen noemen’, vindt Isabel. De vrouwen waren bij de rechtszaken en hebben alle gruwelijke details gehoord. Daisy: ‘Ik zou het vreselijk vinden die nu via een toneelstuk te moeten horen, maar dat zou ik over tien jaar nog vinden. Dit gaat niet over.’

In het jongerencentrum hangt Maja’s foto. Op Isabels slaapkamer ook. ‘Ik sta niet op of ga naar bed zonder aan haar te denken.’ Al drie jaar bezoeken alle vrienden van de Boerderij op Maja’s verjaardag haar graf en de plek bij Bommel waar ze is gevonden. Ook gaan ze zeer geregeld bij Maja’s ouders op bezoek. ‘Het toneelstuk geeft Maja misschien een gezicht’, hopen ze.

Volkskrant

20 september 2006

Aanvullingen & verbeteringen

De Nijmeegse gymnasiaste **Marja Bradaric** werd in 2003 'door haar vriendin Nina meegelokt' om met drie vrienden in een auto een eindje te gaan rijden (Kunst, pagina 17, 19 september). Die beweging is niet juist. Voor de rechtbank is nooit bewezen dat Nina haar vriendin heeft meegelokt. Nina werd uiteindelijk veroordeeld tot vier maanden voorwaardelijke jeugddetentie en psychotherapeutische behandeling.

De overgebleven manschappen hielpen de Engelsen van de '101 airborne divisie', die vastzaten bij Oosterbeek, met bootjes de Rijn over (Binnenland, pagina 2, 16 september). Het was niet de 101, maar de **1e Airborne Divisie**.

De giftige stof in het schip de **Probo Koala** (Het Vervolg, pagina 27, 16 september) was niet zwaveldioxide, maar zwavelwaterstof.

Jelle Gaemers, historicus en 'mede-auteur' van *De rode wethouder* eerste deel van de biografie over **Willem Drees** (Economie, 16 september, pagina 9). Gaemers is de enige auteur van dat deel, en mede-auteur van de gehele biografie.

Stuntvliegtuigje tijdens een festival boven 'Ford Lauderdale', Florida, april 2005 (Fotobijdschrift Kennis, pagina 3, 16 september). De stad heet **Fort Lauderdale**.

De finale is rond de kerst op televisie, gepresenteerd door econoom en oud-staatssecretaris Rick van der Ploeg (Kennis, pagina 3, 16 september). **Van der Ploeg** is volgens de organisatoren teruggekomen op zijn eerdere toezegging om de finale te presenteren. Het is nog niet bekend wie het wel zal doen.

Gynaecoloog 'Jan Nijhof', hoogleraar verloskunde van het academisch ziekenhuis Maastricht (Kennis, pagina 5, 16 september). De hoogleraar heet **Jan Nijhuis**.

Er zijn 120 duizend houders van een Museumjaarkaart (Media, pagina 20, 15 september). De kaart heet **Museumkaart** en is in het bezit van 425 duizend mensen.

Voor het eerst in de geschiedenis is er een Nederlands team actief in de **Formule 1** (Voorpagina, 11 september). Dat is niet juist, drie Nederlandse teams gingen Spyker voor, waaronder het team Ecurie Maarsbergen dat begin jaren zestig actief was in de autosport.

In het intro bij het interview met Caroline de Gruyter (Cicero, pagina 23, 8 september) wordt gemeld dat de **EU** 150 duizend ambtenaren telt in Brussel. Dat is niet juist. De EU heeft ongeveer 20 duizend ambtenaren.

Volkskrant

20 September 2006

De Volkskrant

De meest grote ergernis tot nu toe...

Gep plaatst op 21-09-2006

School tegen stuk over Maja Bradaric
Van onze verslaggeefster Anja Slijter

NIJMEGEN - Leiders van middelbare scholen in de regio Nijmegen heeft het theater Lux dringend gevraagd het stuk Kwaad Bloed over de vermoorde Nijmeegse scholiere Maja Bradaric volgend jaar niet te programmeren. Rector Ed Peters van het Dominicus College, de school waarop Bradaric zat, vindt het nog te vroeg om zijn leerlingen met de theatrale reconstructie te confronteren.

Het toneelstuk Kwaad bloed, een productie van het theatergezelschap Rotterdams Lef, gaat 14 oktober in de Rotterdamse Schouwburg in première en staat in april in Nijmegen geprogrammeerd. Het is gemaakt met toestemming van de ouders van Maja Braderic. Zij zijn betrokken bij het script van Kees van Loenen, hebben het geautoriseerd en staan volledig achter de wijze waarop de moord op hun dochter is vormgegeven door regisseur Jolanda Spoel.

Annejole Jacobs, die voor de theatergroep de contacten met de ouders en het Dominicus College onderhield, vindt een verbod te ver gaan. 'Ik vertrouw de rector volkomen dat hij kan inschatten dat het stuk voor zijn leerlingen nog te vroeg is, maar dat betekent niet dat we andere mensen in Nijmegen het stuk ook zouden moeten onthouden.'

Ook Lux staat op het standpunt dat Kwaad Bloed niet verboden kan worden. De moeder van Maja heeft begrip voor de manier waarop de school zijn leerlingen wil beschermen, maar zegt in de Gelderlander dat de direct betrokkenen nu wel volwassenen zijn.

De Nijmeegse gymnasiaste Maja Braderic werd in 2003 door haar vriendin Nina meegelokt om met drie vrienden in een auto een eindje te gaan rijden. Deze jongens hebben haar gewurgd en haar lichaam later in brand gestoken in een weiland in de uiterwaarden van de Waal. De drie jongens, die jarenlange celstraffen uitzitten, zijn direct na de moord verhoord en hebben elke betrokkenheid ontkend. Nina bleek tijdens de rechtszaak al een poos op de hoogte van de moordplannen.

Kwaad bloed is vorig jaar als kleine productie De Vriendenclub van Maja al opgevoerd. Het stuk is uitgebouwd tot een hele voorstelling. Het gaat over het toenemende geweld onder jongeren en de manier waarop een groep zich daarin kan verliezen. Jacobs: 'Tot op de dag van vandaag ontbreekt het motief voor deze moord. Dat is het wrange, en tevens de reden om jongeren een spiegel voor te houden hoe ze zich in vriendschap kunnen laten meeslepen.'

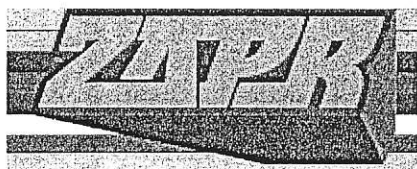
Je zal vorig jaar toch maar in die kleine productie hebben gespeeld, ook nog eens de hoofdrol. En nu pas media aandacht krijgen...

AUW!

<http://volkskrantblog.nl/bericht/75626>

okt 2006

SPECIAL

INTERVIEW

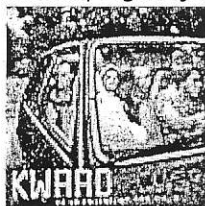
 TERUG NAAR
ZAPR

A CHAT WITH...

MENU
[Remco Koning van Rotterdam](#)

Remco Koning van Rotterdams LEF

Remco Sebastiaan Koning speelt bij Rotterdams LEF. Rotterdams LEF maakt urban theater; eigentijds theater vanuit een streetwise benadering. Ze maken twee

voorstellingen per jaar die zowel in het binnen- als in het buitenland te zien zijn. Remco speelt nu in *Kwaad Bloed*. Een waargebeurd verhaal! Hij vertolkt de rol van Goran M., de moordenaar van Maja Bradaric. Maja Bradaric liet zich meelokken door haar beste vriendin. Ze werd vermoord door haar vrienden, op de achterbank van een auto. Haar lichaam werd brandend in een weiland gevonden.

[Print dit onderdeel](#)

ABOUT

Er zijn genoeg bekende en boeiende Rotterdammers verzinnen. ZAPR probeer voor je op te sporen. En natuurlijk strikken we die ers dan voor een intervie

Over zichzelf

Ik ben 26 jaar en ik woon in Den Haag. Sinds augustus 2005 zit ik bij Rotterdams Lef. Hiervoor heb ik nooit wat met theater gedaan. Bij Rotterdams LEF heb ik Afgerost gedaan en toen Shorties en Two of a kind. Ook heb ik het Traject Studio Lef gevolgd, daar kan iedereen zich in principe voor aanmelden. Nu zit ik dus in *Kwaad Bloed*.

Hiervoor heb ik een studie gedaan; HBO Leisure Management. Daarna heb ik 2 jaar in het buitenland gewerkt in de toerisme. Daar ontdekte ik het podium, omdat ik daar als entertainer werkte. Ik vond het hartstikke leuk.

Toen ik terugkwam, heb ik auditie gedaan bij de Toneelacademie in Maastricht. Daar ben ik net niet aangenomen. Toen heb ik auditie gedaan bij Rotterdams LEF en daar ben ik aangenomen. Er waren meer dan 100 kandidaten en daar ben als enige uitgekozen. Ik had dus geen opleiding en geen ervaring met theater. Dit is echt een chance of a life time.

Naast theater...

Houd ik van schrijven, muziek maken en ik hou heel veel van reizen. Ik ben zelf half-Frans, dus ik ben ook vaak in Frankrijk te vinden. Ik bezoek in mijn vrije tijd veel voorstellingen, omdat ik dat erg leerzaam vind. Helemaal omdat ik geen opleiding heb, is het belangrijk dat ik veel oppik van anderen. Van kijken alleen leer je al heel veel.

Toekomst

Over 10 jaar zie ik mezelf nog zeker wel acteren, ik wil er heel graag mee verder. Het lijkt me ook heel leuk om in films te spelen. Of op tv. Ik zou ook graag musicals willen doen in de toekomst.

Het personage: Goran M.

Ik speel de hoofddader, dat is degene die Maja al heel lang kende en de anderen heeft aangespoord om Maja te vermoorden. Het is een manipulatief persoon die onvoorspelbaar is. Ik heb hem zelf nooit ontmoet, want hij zit in de gevangenis.

In de voorstelling probeer ik het karakter van Goran uit te beelden en probeer ik me in te leven in hem. Ik beeld hem uit zoals ik denk dat hij is. Ook al zou Goran zichzelf niet herkennen in het verhaal, dan zou het nog niet zo veel uitmaken. Dat komt omdat de feiten hetzelfde blijven en daarop is het verhaal gebaseerd. Wij spelen de feiten na en improviseren zelf de inhoud van de personages. Hoe Goran zich gedraagt in de voorstelling, dat is dus van mij; hoe ik denk dat hij zich gedraagt.

In het verhaal proberen wij een vorm te zoeken om uit te leggen waarom dit is gebeurt. We

komen niet met een reden of een motief, want deze is er niet in werkelijkheid. We gaan ook niet zelf een motief bedenken.

Inleven in de rol

In het begin vond ik het heel moeilijk om me in te leven in de rol. We hebben een documentaire gezien over Maja, deze is gemaakt door haar ouders. Ook heb ik veel op internet gelezen, zoals het nieuws over de moord en politierapporten. Het lijkt allemaal heel dichtbij. Ik moest me proberen in te leven in een moordenaar. Het is in het begin pijnlijk, omdat het realistisch is. We zijn bij de ouders geweest, bij Maja thuis en in haar kamer. Ook zijn we bij Maja's graf geweest. Hierdoor komt het allemaal nog dichterbij. Dat is alleen maar beter, omdat we zo nog beter weten waarmee we bezig zijn.

Missie

Met Kwaad Bloed zijn we echt met een missie bezig; het is een stuk ter nagedachtenis aan Maja. Het is een stuk waarvan we willen dat het niet vergeten wordt. Het kan fungeren als boodschap, als waarschuwing; pas op met wie je omgaat! Het is echt een doel waarmee we bezig zijn. Met niet-realistische voorstellingen is dat allemaal wat luchtiger. Dat is meer amusement.

Ontstaan van het verhaal

Leerlingen van Studio Lef kregen de opdracht om advertenties uit het nieuws te halen die te maken hadden met moord. Toen kwamen ze met het stuk van Maja Braderic. Daar hebben ze een eindpresentatie van gemaakt. Op deze presentatie werd toen zo goed gereageerd dat ze hebben besloten om er een voltallige theaterproductie van te maken. Kees van Loenen heeft toen het script geschreven. De feiten komen uit politierapporten en uit het nieuws. Haar ouders staan voor 100% achter ons. De school waar Maja's op zat, wil de voorstelling niet accepteren omdat het te gevoelig ligt.

Ter nagedachtenis aan Maja

Ik vind het belangrijk dat het verhaal verteld wordt omdat het een nagedachtenis is aan Maja. Ook voor de ouders is het ontzettend belangrijk dat dit voor hun dochter wordt gedaan. Het verhaal mag niet vergeten worden. Een voorstelling is entertainment, maar dat hoeft niet altijd vrolijk te zijn. Wij hebben een boodschap en die doet bij sommigen pijn, maar dat hoort ook bij het leven. We hebben onlangs te maken gehad met mensen die heel erg betrokken waren bij het verhaal en er niet blij mee waren. Zij zijn toen na de voorstelling geweest en daarna waren ze toch heel blij. Toen begrepen ze wat we deden en waarom we het deden. Het is absoluut niet bedoeld als sensatieverhaal!

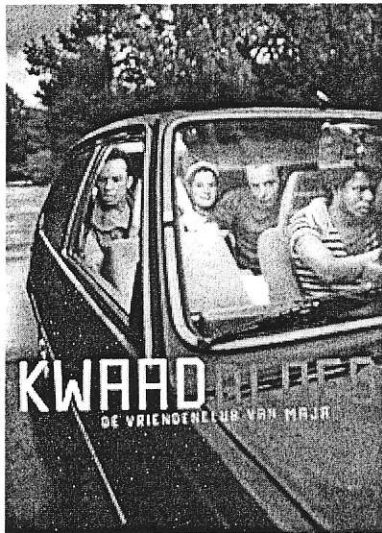
Ik heb Maja nooit ontmoet, maar ik heb wel een goed beeld van hoe ze was.

Kijk in onze agenda voor meer informatie over Kwaad Bloed. Je kan ook kijken op www.rotterdams-lef.nl

"Maja's verhaal moet worden verteld"

5 oktober 2006 – Voorbeschouwing door Gigi Schuiten

De gruwelijke moord op Maja Bradaric, wier lichaam brandend in een weiland werd gevonden, is het onderwerp van de voorstelling 'Kwaad Bloed' waarmee het theatergezelschap Rotterdams LEF deze week in een reeks try-outs op de planken staat. Het stuk heeft de gemoederen al hoog doen oplaaien en een aantal scholen in Nijmegen, de woonplaats van Maja, weigeren niet alleen de voorstelling op te nemen in hun schoolprogrammering maar hebben zelfs geprobeerd de vrije voorstelling in Theater Lux te verbieden. "Onterecht", vindt regisseuse Jolanda Spoel. "Dit is juist een van de verhalen die moeten worden verteld."

De ouders van de vermoorde scholiere zijn het daar hartgrondig mee eens en hebben gedurende het hele maakproces samengewerkt met het theatergezelschap. "Tussen de ouders van Maja en Rotterdams LEF is een soort van opendeurbeleid ontstaan. Als wij vragen hebben of twifelen over bepaalde zaken, dan staan zij ons met raad en daad terzijde. Omgekeerd zijn de ouders ook bij het maakproces betrokken. Ze kennen het script, ze kennen de acteurs en misschien wel het allerbelangrijkste, ze begrijpen waarom we dit stuk willen maken en keuren het goed." Aan de wieg van 'Kwaad Bloed' stonden dan ook geen sensatiezoekers maar jonge acteurs die op zoek waren naar antwoorden op de vraag of het geweld onder jongeren toeneemt en zo ja, waarom dat zo is. Vragen die hun gesteld werden tijdens Studio LEF, een talentontwikkelingstraject van Rotterdams LEF en waaruit onder leiding van Roel Twijnstra, docent spel, en Kees van Loenen, docent schrijven, een presentatie kwam ter

afsluiting van het studiejaar. "De theatermakers hebben tijdens Studio LEF aan de hand van oefeningen, improvisaties en krantenknipsels het geweld onder jongeren onder de loep genomen en vanuit allerlei invalshoeken benaderd. Een kort artikel over de rechtszaak tegen de verdachten van de moord op Maja hield ze enorm bezig en daaruit is hun eindpresentatie 'De vrienden van Maja' voortgekomen. Die is alleen in besloten kring opgevoerd en maakte grote indruk. Het stuk was zo bijzonder dat we vonden dat we daar echt iets mee moesten gaan doen. Zo is 'Kwaad Bloed' ontstaan."

Integer stuk

Het stuk is geschreven door Kees van Loenen. In de circa 70 minuten durende voorstelling gaat een groep jonge acteurs – net als in de aanloop naar de eerdere presentatie – op zoek naar antwoorden op hun vragen rondom de moord op Maja. "Door deze insteek is het een heel integer stuk geworden", antwoordt de regisseuse op de vraag waarom de keuze is gemaakt de acteurs en niet Maja en haar vrienden in de hoofdrol te plaatsen. "Niemand van ons is bij die moord geweest. Wat er werkelijk is gebeurd, hoe het zover heeft kunnen komen en welke emoties er allemaal hebben gespeeld, al dat soort informatie hebben we op z'n best vanuit de tweede hand en heel vaak kunnen we er alleen maar naar raden. Dus is het bijna logisch dat we op deze manier te werk gaan. Want dezelfde vragen die de acteurs zich in 'Kwaad Bloed' stellen, heeft heel Nederland zich gesteld toen het afschuwelijke nieuws hen via de media bereikte. Acteurs hebben daarbij het voordeel dat ze zich een andere huid aan kunnen meten en kunnen doen alsof ze iemand anders zijn. In het stuk doen ze dat nu en dan ook, maar uiteindelijk spelen ze zichzelf."

TheaterCentraal.nl

Podium voor iedereen die van theater houdt

Commotie

Terugkomend op de commotie die is ontstaan op de scholen in Nijmegen over 'Kwaad Bloed', vertelt Jolanda dat het toneelstuk daar in het voorjaar van 2007 in ieder geval te zien zal zijn als vrije voorstelling in Theater Lux, dat niet is ingegaan op het verzoek van de scholen om de voorstelling uit de programmering te halen. "Ik wil niet voor rechter spelen en de rectoren van de scholen die de voorstelling wilden verbieden en weigeren die op hun scholen te laten spelen, handelen natuurlijk op basis van heel andere uitgangspunten en motieven dan wij. Ze zijn bang dat het stuk te veel oud zeer onder de scholieren oprakelt en hen kan schaden. Hoewel ik aan de ene kant hun zorgen wel kan begrijpen en zelfs waarderen, ben ik het niet eens met de autoritaire manier waarop ze de leerlingen daartegen in bescherming proberen te nemen. Verschillende media hebben peilingen onder de scholieren gehouden waaruit naar voren kwam dat de meesten het stuk hoe dan ook willen gaan zien. En terecht, want het is niet alleen een onderwerp waarbij ze persoonlijk betrokken zijn, het is ook een heel actueel en belangrijk thema waarmee ze meer en meer te maken krijgen en waarvoor zij zelf voor een groot deel oplossingen moeten gaan vinden. Dat kan alleen maar als je daarvoor genoeg informatie en invalshoeken kunt verzamelen. En theater is natuurlijk bij uitstek de manier om op zoek te gaan naar artistieke antwoorden op maatschappelijke problemen."

Censuur

"Dus nee, ik ben het niet eens met de, ja, noem het maar censuur die een aantal rectoren in Nijmegen op 'Kwaad Bloed' pleegt", vervolgt Jolanda. "Ik raad ze aan om de voorstelling wel te programmeren, het aan de leerlingen over te laten of ze die wel of niet willen zien en te zorgen voor voldoende begeleiding voor- en achteraf. Waarbij het educatieve programma dat Rotterdams LEF heeft ontwikkeld een prima steun in de rug is. Ik geloof oprecht dat er niet zoiets bestaat als een teveel aan kennis en voorlichting. Daarentegen zijn er veel te veel voorbeelden – zowel in de geschiedenis als in het heden – aan te wijzen van wat gebrek aan informatie in combinatie met etterende, verstopte wonden kan aanrichten."

'Kwaad Bloed' is nog t/m zaterdag te zien in theater Frascati in Amsterdam en op 13 oktober ook nog een keer als try-out in de Rotterdamse Schouwburg, waar een dag later op 14 oktober de première plaatsvindt. De landelijke tournee loopt in ieder geval tot eind mei. Voor meer informatie, de speellijsten of boekingen zie de website van Rotterdams LEF: www.rotterdams-lef.nl

5-10-06

[Print](#)

BRABANTS DAGBLAD

05-10-2006

Toneelgroep: geen oordeel over moord Bradaric

ROTTERDAM (ANP) - Toneelgroep Rotterdams Lef heeft een zin in de voorstelling over de moord op de Nijmeegse Maja Bradaric aangepast. Dat is de toneelgroep woensdag overeengekomen met de vader van de hartsvriendin van de vermoorde gymnasiumleerlinge.

Ook begint 'Kwaad Bloed/ De vriendenclub van Maja' nu met de mededeling dat het toneelstuk een artistieke interpretatie van de gebeurtenissen in 2003 is en dat Rotterdams Lef geen oordeel uitspreekt.

De vader was bang dat hun nu 18-jarige dochter opnieuw in opspraak zou komen en spande een kort geding aan. Enkele uitlatingen over de rol van dit meisje in het drama zijn gewijzigd, aldus Dionne Frijns van de toneelgroep. Het toneelstuk gaat woensdag in première.

Maja Bradaric werd drie jaar geleden door twee van haar vrienden in een auto gewurgd. Daarna staken de jongens haar lichaam in brand. In de auto zat nog een derde jongen, die niets deed om het meisje te helpen.

Achteraf bleek dat de hartsvriendin op de hoogte was van de moordplannen, die de jongens maakten omdat ze Maja brutaal vonden. Alle betrokkenen zijn veroordeeld voor hun aandeel in het drama.

Rotterdams Lef wil met de voorstelling aan jongeren tonen wat er kan gebeuren in een groep. „De voorstelling heeft juist daarom een dubbele laag: jongeren spelen dat ze een reconstructie van het drama spelen. Dat maakt het mogelijk te laten zien dat op elk moment een keuze mogelijk is, dat je kan stoppen”, aldus Frijns. Het toneelstuk is met medewerking van de ouders van Bradaric tot stand gekomen.

Print

de Gelderlander

07-10-2006

Toneelstuk Maja: soms is de werkelijkheid te bizar

Zaterdag, 7 oktober 2006 - Tot en met vandaag zijn in het Amsterdamse theater Frascati de try outs van Kwaad bloed, het toneelstuk naar het leven van Maja Bradaric. „De hele voorstelling haar moeder spelen, trok ik niet. Dat was te zwaar.“

AMSTERDAM

Een van de meest beklemmende scènes zit al vroeg in de voorstelling. Vijf jonge acteurs bouwen van vier klapstoeltjes een auto op het podium. Ze headbangen op luide metalrap, maken keet. 'Goran M.' drukt zijn kont tegen de fictieve voorruit. Ze scheuren door de bocht, met Nina achter het stuur. Zo moet het zijn.

Maar dit is geen joyride, dit is een duivels ritje.

Kwaad bloed is bedacht binnen het jongerentoneel van Rotterdams Lef. Het idee was wat te doen met het thema zinloos geweld. Al snel bespraken de acteurs de gebeurtenissen rondom Maja Bradaric, de zestienjarige Nijmeegse scholiere die door vrienden om het leven werd gebracht. Het liet ze niet meer los.

De theaterproductie is geen reconstructie. De vorm die is gekozen is er eentje waarbij acteurs juist zoeken naar een vorm om de gruwelijke geschiedenis weer te geven. 'Hier komen we woorden, beelden, inlevingsvermogen te kort voor', is een tekst die een paar keer terugkeert.

„De werkelijkheid is te bizar“, merkt 'Goran M.' op.

Deze theatrale zoektocht is tegelijkertijd de kracht en de handicap van het stuk. Soms oogt het wat gekunsteld en geforceerd, dan weer hakt het er akelig in. Bijvoorbeeld wanneer de 'moeder van Maja' naadloos de 'moeder van Goran M.' wordt. „Ja, hij is ziek in zijn hoofd. Maar hij moet toch ook uit liefde zijn geboren“, verdedigt de actrice die keus tegen de rest van de groep.

Na de voorstelling vertelt de actrice de zaal dat ze in de eerste repetities, waarin de gebeurtenissen nog sec werden nagespeeld, de hele avond Maja's moeder speelde. „Maar die rol trok ik niet. Dat was te zwaar.“

Het slot is voor 'Maja' zelf. „Luister, ik heb de vorm gevonden om dit verhaal te vertellen. Herinnering is de vorm. Ik wil geen wraak of kwaad bloed. Ik wil herinnerd worden. Het liefst als een lach of een giechel. Ik ben zestien geworden. Dat is niet niks.“ Op een scherm op de achtergrond draaien videobeelden van de echte Maja.

Een docente die het stuk geboekt heeft voor haar school vertelde dat ze het rooster ging omgooien. „Dit is zo heftig. Hier hoort een uitgebreide nabespreking bij.“

Zie. www.rotterdams-lef.nl voor het volledige speelschema.

<http://www.gelderlander.nl/agenda/article717082.ece>

Trouw, 9 oktober

Toneelstuk over Maja Bradaric ook voor acteurs soms te heftig

door Onno Havermans

Het toneelstuk 'Kwaad Bloed', dat deze week in première gaat, is een brisant eerbetoon aan de vermoorde Maja Bradaric. Nijmeegse scholen boycotten het. Zelfs erover praten is nog te pijnlijk.

Midden in een dialoog tussen de ouders van de 16-jarige Maja en hoofddader Goran M. stapt Werner Kolf uit de scène. „Ik wil deze man niet zijn”, roept de 23-jarige acteur tijdens de try-out. Of is de hartekreet van Maja's vader, die gebroken elke zitting van de rechtbank bijwoonde, die dagelijks het graf van zijn enig kind bezoekt, die zichzelf niet herkent in die man vol haat en wraakgevoelens?

„Allebei”, verklaart regisseuse Jolanda Spoel. „Werner speelt de vader, die zo haatdragend niet wil zijn, maar hij vertolkt ook zijn eigen gevoelens. Voor de spelers is de tragiek van het verhaal te heftig om te spelen. Dat je als jonge mensen het plan opvat om een van je vrienden te vermoorden is onbegrijpelijk. Daarom zoeken ze tijdens de voorstelling naar een andere vorm om dit verhaal te vertellen.”

Ook de andere acteurs stappen soms uit hun rol. Zoals de 19-jarige Fleur Vermeer, die haar scène als Maja's hartsvriendin Nina twee keer speelt, met andere emoties. „Fleur had moeite om begrip op te brengen

voor Nina, met haar twee gezichten”, vertelt Spoel. „Samen giechelen, maar ook opbellen om Maja te vragen mee te gaan in de auto die fatale avond.”

Rotterdamse Lef brengt theater voor jongeren, door jongeren. 'Kwaad Bloed' is ontstaan uit spellessen rond het thema geweld. Spoel maakte er, op tekst van Kees van Loenen, een voorstelling van, die zowel op scholen als in theaters zal worden gespeeld.

Nog vóór het stuk in première is gegaan brak vorige maand commotie uit. Middelbare scholen in Nijmegen, waar Maja vandaan kwam, probeerden opvoering tegen te houden. Het drama zit veel leerlingen nog te hoog, sommigen zijn in de war door hun vriendschap met zowel Maja als haar moordenaars. De schoolleiding wil het stuk wel zien, maar er niet over praten. „Ik snap hen goed”, zegt Spoel. „Zij hebben een grotere verantwoordelijkheid dan wij. Maar ze wilden de voorstelling verbieden en dat gaat te ver.”

Vorige week paste Spoel het stuk iets aan om tegemoet te komen aan bezwaren van de ouders van Nina. „Die begrijp ik, je gaat toch voor je dochter staan. Zij heeft haar straf erop zitten en wil eindexamen doen.” Na afloop van de try-out zitten de spelers op de rand van het toneel na te praten met het publiek. Het stuk is af en toe zeer emotioneel, zegt een docente. „Ik weet niet of je daar kinderen van 14 mee moet belasten. Ik ga in ieder geval zorgen voor een goede nabespreking.”

Vrijdag 06 oktober 2006

Kwaad Bloed

'Kwaad Bloed'. Een toneelstuk over de vermoorde Maja Bradaric. De 16-jarige Nijmeegse die drie jaar geleden werd vermoord door haar zogenaamde vrienden.

Theatergroep 'Rotterdams Lef' weet dit op een heftige, grappige, emotionele en boeiende manier neer te zetten.

In het Amsterdamse Frascati Theater traden zij op voor scholieren van middelbare scholen. NOSHeadlines was erbij, kijk naar delen van het toneelstuk, reacties van acteurs en toeschouwers.

http://www.nosheadlines.nl/forum.php/list_messages/4576

■ jongerentheater

16-jarige Maja

door Onno Havermans

De toekomst van hun dochter Maja bepaalde het leven van de Bosnische vluchtelingen Fadil en Zeljka Bradaric. Totdat Maja werd vermoord. Door vrienden. Drie jaar later zetten zeven jonge acteurs dat onvoorstelbare verhaal op het toneel.

Ijzingwekkend hoogtepunt in de voorstelling 'Kwaad Bloed' is het moment van de moord op Maja. Tot dan toe hebben de spelers slechts gebruik gemaakt van klapstoeltjes, maar voor deze scène zetten ze op het toneel een witte Daihatsu in elkaar. Ze kruipen erin en om beurten vertellen ze hoe Goran M. zijn handen sluit om Maja's keel, hoe ze 27 minuten lang vecht om adem, hoe Goran P. zijn naamgenoot het touw aanreikt, hoe die dat samen met Ferdi Ö. strak trekt.

Maja Bradaric werd op 17 november 2003 door haar vrienden Goran en Ferdi gewurgd tijdens een autoritje. Haar ex-vriendje, dat ook in de auto zat, deed niets om de moord te voorkomen. De jongens probeerden haar lichaam in de uiterwaarden bij Bemmelt te verbranden. De volgende dag hielpen ze Maja's ouders met zoeken.

Ferdi werd veroordeeld tot 12 jaar gevangenisstraf, Goran M. tot tien jaar en tbs met dwangverpleging, Goran P. tot vijf jaar. Maja's hartsvriendin Nina, die wist van de

moordplannen, moest van de rechter een psychotherapeutische behandeling ondergaan, naast een voorwaardelijke celstraf van vier maanden.

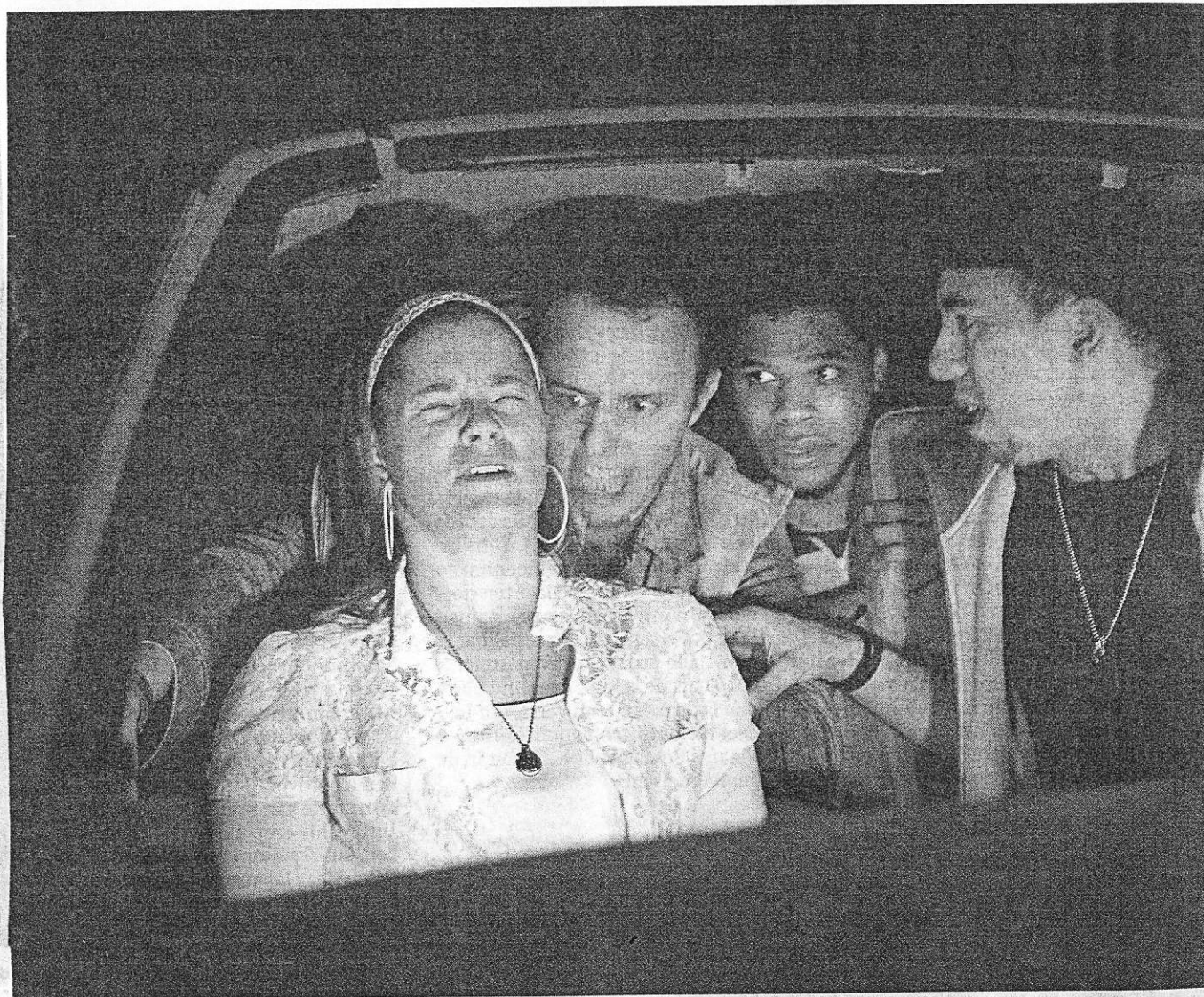
Het motief van de daders bleef een raadsel. De jongens kwamen niet verder dan de verklaring dat ze Maja brutaal vonden. Op het toneel verandert hun timide gedrag uit de rechtszaal in de brandie van weleer. „Vrienden moeten doen wat ik zeg”, roept hoofddader Goran M. Maar op de vraag naar het waarom, indringend gesteld door de 19-jarige Wendy Hoogendijk in de rol van Maja's moeder, blijft hij het antwoord schuldig.

„Ik wilde een voorstelling maken over het hoe, niet het waarom”, aldus regisseuse Jolanda Spoel. In de slotscene staat Maja naast de auto. Ze had, zegt ze 'best nog zin in het leven'. Maar ze wil niet in mineur eindigen, ze is immers 16 geworden, 'en dat is niet niks'. Ze wil herinnerd worden met een glimlach, misschien een giechel. Geen haat. Dan verschijnt de echte Maja op het beeldscherm achter het toneel. Lachend. Een mooi meisje.

„Ik ging naar de ouders om te vragen om een home-video”, vertelt Spoel. „We hebben een warm contact opgebouwd, toch vond ik dit een moeilijke vraag. Maar voor hen had het stuk niet mooier kunnen eindigen. Uiteindelijk gingen zij mij bedanken.”

Rotterdams Lef speelt 'Kwaad Bloed' vanavond (try-out) en morgen (première) in de Rotterdamse Schouwburg. Voor de speellijst zie www.rotterdams-lef.nl

had best nog zin in het l

Ijzingwekkende scène in 'Kwaad Bloed' van jongerentheatergroep Rotterdams Lef: de moord op Maja Bradaric.

● *Rotterdams Lef speelt: De Ster* 10 okt 2006

KWAAD BLOED de vriendenclub van Maja

Kwaad Bloed gaat over de dag dat Maja Bradaric niet thuis kwam. De middag dat zij zich liet meelokken door haar beste vriendin. De avond dat ze vermoord werd door haar vrienden, op de achterbank van een auto. De nacht waarin haar lichaam brandend in een weiland lag.

In Kwaad Bloed verliest een groep acteurs zichzelf in dit bizarre verhaal. Feiten die het daglicht niet kunnen verdragen worden afgewisseld met pogingen daders en slachtoffer een gezicht te geven, om het verhaal achter de berichten in de media bloot te leggen.

In 2005 maakte Rotterdams LEF in samenwerking met Het Waterhuis de Studio LEF presentatie De vriendenclub van Maja (regie Roel Twijnstra). Dit seizoen wordt dit concept uitgewerkt tot een avondvullende voorstelling met een cast van jonge, talentvolle spelers onder regie van Jolanda Spoel. De

tekst van Kwaad Bloed is geschreven door Kees van Loenen. De voorstelling wordt gespeeld in een aantal scholen en theaters in het gehele land. De première vindt plaats op zaterdag 14 oktober in de Rotterdamse Schouwburg.

Koning over

SPEELLIJST 2006

Wo 4 t/m za 7 oktober
20.00 uur try outs
FRASCATI Amsterdam |
020 6266 866 | www.theaterfrascati.nl

Vr 13 oktober 19.30 uur
try out | Za 14 oktober
19.30 uur **PREMIÈRE**
Rotterdamse Schouw-
burg | 010 411 8110 |
www.rotterdamse-
schouwburg.nl

Wo 15 november en do 16
november 13.00 uur | Vr 17
november 11.00 uur
schoolvoorstellingen

Do 16 november en vr 17
november 20.15 uur
Theater Hal 4 Rotterdam
010 412 6031 www.thea-
terhal4.nl

Wo 29 november 19.30 uur
Theater de Regentes Den
Haag | 070 - 363 7798 |
www.deregentes.nl

Wo 13 december 20.00 uur
Theater de Kubus Lelystad
| 0320 - 221524 | www.de-
kubuslelystad.nl

SPEELLIJST 2007

Do 29 maart 20.30 uur | De

Toneelschuur Haarlem |
www.toneelschuur.nl

Do 12 april 21.00 uur | Lux
Nijmegen | ww.lux-nijme-
gen.nl

Do 19 april 19.30 uur |
Sint-Janskerk Roosendaal |
www.sintjancultuurroosen-
daal.nl

Di 24 april 19.00 uur | Dili-
gentia Den Haag |
www.theater-diligentia.nl

Wo 25 april 19.30 uur | De
Krakeling Amsterdam |
www.krakeling.nl

Do 10 mei 20.30 uur | Het
Kruithuis Groningen |
www.stadsschouwburg-
 groningen.nl

Do 17 en vr 18 mei 20.00
uur | Rozentheater Amster-
dam | www.rozentheater.nl

Do 24 en vr 25 mei | 13.00
(schoolvoorstelling) en
20.15 uur | **Theater Hal 4**
Rotterdam | www.thea-
terhal4.nl

data en tijden onder voor-
behoud

www.rotterdamslef.nl

(Persbericht *Rotterdams*
Lef/Hal 4)

Bekendmaking

Verordening ter inzage

Dijkgraaf en hoogheemraden maken bekend dat de verenigde vergadering van Schieland en de Krimpenerwaard op 27 september 2006 een nieuwe Inspraakverordening Schieland en de Krimpenerwaard heeft vastgesteld. De Inspraakverordening Schieland en de Krimpenerwaard die op 30 maart 2005 is vastgesteld, is tegelijkertijd ingetrokken.

De tekst van de nieuwe inspraakverordening wordt geplaatst in het Publicatieblad Schieland en de Krimpenerwaard 2006 nr. 6 en is tegen betaling van leges vanaf heden verkrijgbaar bij de afdeling Bestuurlijke en Juridische Zaken, T.010 45 37 274. U kunt de tekst ook downloaden vanaf de website www.schielandendekrimpenerwaard.nl.

De verordening ligt vanaf heden gedurende 12 weken ter inzage bij de receptie van Schieland en de Krimpenerwaard, Maasboulevard 123 te Rotterdam.

mr. I.C.M. Baltus, secretaris
mr. J.H. Oosters, dijkgraaf

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

T.010 45 37 200

www.schielandendekrimpenerwaard.nl

Joluk
kinder
kapsalon

Met speelhoek,
video en nintendo 64
Mar.v/d Stoepstraat 20
Rotterdam
010-4522726

[rumoer]

'LEF' ZET KWAAD BLOED

Het valt te betwijfelen of de jonge theatergroep Rotterdams LEF wist waar zij aan begon toen werd besloten de gruwelijke moord op de Nijmeegse Maja Bradaric in 2003 naar het toneel te vertalen. Het stuk gaat deze zaterdag in première, maar zorgt in de aanloop al voor ophef. Vorige maand vroeg het Nijmeegse Dominicanus College, waar Maja op school zat, het plaatselijke theater LUX nog tevergeefs de voorstelling niet te programmeren. Nu is het de vader van Maja's vriendin Nina die zich over het stuk beklagt. In een kort geding eiste hij vorige week dinsdag volledige inzage in het script. Zo wilde hij voorkomen dat zijn dochter door het toneelstuk opnieuw in opspraak zou komen.

Het promotiemateriaal van *Kwaad bloed* dat hij had gelezen, leek die angst te rechtvaardigen. In de flyers en op de site van

Rotterdams LEF schreef de toneelgroep dat Maja door Nina werd meegelokt naar haar moordenaars. Voor de rechter werd dit nooit bewezen. Daarom sprak de toneelgroep met Nina's vader af deze zin aan te passen. Althans: op de internetsite. 'Het promotiemateriaal was jammergenoeg het land al in', aldus Dionne Frijns van de toneelgroep. Verder werd de zin 'ik verzin een smoes om niet mee te gaan' in het script veranderd in 'ik zeg dat ik niet meega'. 'Nina's vader vond deze quote kwetsend', vertelt Frijns, 'waarom weet ik ook niet'. Over de try-outs heeft het theatergezelschap geen klachten meer gehad. Toch begint *Kwaad bloed* nu met de mededeling dat de voorstelling een artistieke interpretatie geeft van de gebeurtenissen in 2003 en Rotterdams LEF geen oordeel uitspreekt.

Erik Thijssen

telegraaf 15 okt 2006

MOORD MAJA BRADARIC EMOTIONEEL VERBEELD

door Marco Weijers

ROTTERDAM, zondag

Met een emotionele voorstelling in de Rotterdamse Schouwburg ging gisteravond het toneelstuk 'Kwaad Bloed' in première, over de gruwelijke moord op de 16-jarige scholiere Maja Bradaric uit Nijmegen.

In 2003 werd zij door jongens die zij als haar vrienden beschouwde gewurgd, waarna zij haar lichaam in brand staken. Enkele vriendinnen van Maja zaten vooraan in de zaal.

Weerstand

Tegen het stuk van jongerentheatergroep Rotterdams Lef en regisseuse Jolanda Spoel was aanvankelijk weerstand van de kant van Nijmeegse scholen en de vader van Nina K., de hartsvriendin van Maja die al weken tevoren op de hoogte was van de moordplannen. Zijn protest leidde tot enkele kleine wijzigingen in het stuk.

De voorstelling eindigde met de vertoning van foto's en video-opnamen van Maja. Die toevoeging maakt van 'Kwaad Bloed' ook een eerbetoon: een monument voor een tiener die best nog wat langer had willen leven, maar daarvoor de kans niet kreeg.

Print

15-10-2006

Tranen en applaus voor Maja

ROTTERDAM - De videobeelden en foto's van Maja Bradaric, vermoord en in brandgestoken...

aan het einde van de voorstelling Kwaad Bloed zijn de nekslag. De drie vriendinnen op de eerste rij, maar ook acteurs, barsten in tranen uit. Het applaus uit de zaal vermengt zich met de tranen van de nabestaanden.

Toneelgezelschap Rotterdams LEF maakte een theaterbewerking van de moord op de Nijmeegse scholiere uit 2003. Drie vrienden wurgden de toen 16-jarige Maja in een auto. Het lijk staken ze in brand en lieten ze achter in de polders van het Gelderse Bemmelen. 'Hartsvriendin' Nina wist van de plannen.

Maja's vriendin Isabel van Well (19) is blij dat ze naar de première is gekomen. Samen met nog twee vriendinnen zag ze de moord op haar vriendin voorbijtrekken op het toneel. „We wilden heel graag. Anderen vertellen haar verhaal, maar Maja heeft een stem gekregen.”

In de eis van een tiental Nijmeegse scholen om de uitvoering van Kwaad Bloed te weren binnen de gemeentegrenzen zien de vriendinnen van Maja niets.

Isabel: „Dit moet naar Nijmegen, dat was de stad van Maja. Er worden geen oude wonden opgehaald. Natuurlijk komt het terug, maar de moord blijft toch altijd in je hoofd.”

De Nijmeegse vriendinnen zagen de gelijkenis tussen hoofdrolspeelster Lotte Lammers en hun vriendin. „In de auto is het alsof je Maja ziet zitten. Met dat gegiechel, heel knap gedaan.”

Actrice Lammers kent die vergelijking. Ook de ouders van Maja Bradaric zagen uiterlijke gelijkenis met de actrice. Rotterdams LEF zocht de ouders op en had veelvuldig contact met hen over de bewerking. „Ik ben in Maja's kamer geweest. Het klinkt vreemd, maar ik kreeg er een soort positieve energie door. Door de ontmoeting met haar ouders wilde ik het verhaal alleen maar liever spelen. Het verhaal wordt nog vreselijker.”

De ouders zullen de voorstelling nog wel zien, denkt regisseuse Jolanda Spoel. „Voor de première waren ze nog in dubio, waarschijnlijk was de heisa vanavond te groot.” Isabel weet zeker dat vader en moeder Bradaric Kwaad Bloed zullen zien. „Ze vroegen ons om eerst te gaan.”

Beladen theaterstuk maakt zinloze moord voelbaar

'Kwaad Bloed' door Rotterdamse Lef. Gezien: 14 oktober in de Rotterdamse Schouwburg. Daarna op tournee.

★★★★☆

HANS VAN DAM
ROTTERDAM

Het beladen jongerenstuk over de moord op de scholier Maja Bradaric begint als een soort schoolworkshop. Een zevental leerlingen stapt met klapstoel onder de arm op de hellende speelvloer. Ze overleggen hoe het stuk gespeeld moet worden. Even stopt je adem. De teksten lopen bij aanvang stroef, de intonatie doet denken aan een opleesles. Dit zal toch zo niet

doorgaan? De workshopvorm blijft als raamwerk overeind. Maar het schijnbaar onprofessionele begin gaat als snel in stijgende lijn over in indrukwekkend theater. De dramaturgische opbouw is zelfs zo knap (voor jongeren goed gekozen momenten van ontlading) dat aan het eind zowel spelers als publiek op het punt staan zich in hun emoties te verliezen. Dan komt het einde net op tijd, is het nog net mogelijk om jezelf van buiten te zien. Het bizarre verhaal van de drie jongens, de twee meiden en de ouders van het slachtoffer is sober en oprecht vormgegeven. Voor de suggestieve moordscène wordt als enig extra decor-

stuk een heuse auto in elkaar gezet. We kijken mee door de ramen van het kwaad. Goed, voor een deel zal de intensiteit van het stuk zijn ingegeven doordat het op waarheid is gebaseerd. Maar dat betekent alleen dat je voor fictie moet zoeken naar een binding met realiteit en actualiteit om het even intens te maken. En dat deze jongeren dan de sterren van de hemel kunnen spelen, dat blijkt.

En wat weten we uiteindelijk over het waarom van de moord? Eigenlijk niets, maar dat is misschien tegelijk wel alles. We hebben het kwaad bloed zien stromen. Dat is uiteindelijk altijd banaal, slechts het falen van wat het leven kan verheffen.

AD/RD 16 okt 2006

Scène uit *Kwaad Bloed*, met links Lotte Lammers als Maja Bradaric.

FOTO MARK JANSSEN

Maja Bradaric krijgt een stem en een gezicht

Reportage | Vriendinnen wonen in Rotterdam première bij van omstreden stuk over moord op vwo-scholiere

Ze wilden niet wachten tot de voorstelling over de moord op Maja Bradaric naar Nijmegen kwam. Vriendinnen gingen naar de première van *Kwaad Bloed*.

Van onze verslaggeefster
Anja Slijter
ROTTERDAM

'We mogen vooraan gaan staan. Ik zei: we zijn de vriendinnen van Maja.' Isabel (19), Daisy (20) en

Laura (17) zijn de rij wachtenden voor de schouwburg in Rotterdam voorbij gelopen. De suppoosten maken geen bezwaar.

De vriendinnen hebben recht op een prominente plek, vinden ze. Vanuit Nijmegen zijn ze naar Rotterdam gekomen om de première van het toneelstuk *Kwaad Bloed* van jongeren theatergroep Rotterdams Lef bij te wonen. Het stuk gaat over hun vriendin, over hun emoties. Het is alsof het stuk speciaal voor hen gemaakt is, en ze zijn de makers dankbaar. Ze geven Maja een stem en een gezicht.

Vwo-scholiere Maja Bradaric uit Nijmegen werd in 2003 door vrienden vermoord. Haar lichaam werd met benzine overgoten, in brand gestoken en achtergelaten in de uiterwaarden bij Bemmelen.

Nijmeegse schoolleiders vinden het nog te vroeg voor zo'n stuk, het zou te veel oproepen bij de nabestaanden. Ze hebben tevergeefs geprobeerd de programmering van theater Lux te wijzigen. Maar *Kwaad Bloed* zal twee keer te zien zijn in 2007 in Nijmegen: een keer op een school en een keer in Lux.

De vriendinnen konden daarop

niet wachten. Op weg in de auto zijn ze gespannen, ze weten niet wat ze verwachten moeten, ook niet van hun eigen emoties. Ze roken, eten een bus Pringles en werken hun make-up bij. Hun trouwensman, jongerenwerker Archie Goedhart, kleist over het hier en nu. De nieuwste relaties in het jongeren centrum, de vakantie. Hij is degene die de meiden na twee jaar erop wees dat ze door moesten met hun leven. De school kreeg slachtofferhulp, het jongeren centrum niet. 'Wij deden het met elkaar.'

Archie twijfelt aan het nut van het stuk. Hij heeft een jongere die volgende week wordt uitgezet, een ander die afglijdt in een psychose omdat hij zijn pillen niet slikt. Kortom, het heden verdient aandacht, niet het verleden, zegt hij.

Maar de meiden die trouw de vader en moeder van Maja zijn blijven bezoeken, voelen zich deze avond ook nuttige verkenner. Isabel: 'Als wij het een goed stuk vinden, dan komen de ouders ook.'

Zie verder pagina 12, kolom 1

Betrokken spel over verraad van vriendschap

Theater

Kwaad Bloed door Rotterdams Lef. Tekst: Kees van Loenen. Regie: Jolanda Spoel. 14 oktober, Rotterdamse Schouwburg. Tournee.

'Ter nagedachtenis aan Maja Braderic', verschijnt er aan het slot op het achterdoek. Dat dekt slechts deels de lading van de voorstelling *Kwaad Bloed* van jongerentheatergroep Rotterdams Lef.

Maja Braderic was het 16-jarig meisje dat drie jaar geleden in Nijmegen door haar vrienden in een geleende auto werd vermoord en in brand gestoken. Diezelfde vrienden hielpen een dag later

haar ongeruste (uit Bosnië gevluchte) ouders nog met zoeken naar hun enig kind. *Kwaad Bloed* is zeker een pakkende herinnering aan deze tiener, al is het maar door het veelzeggende zinnetje dat Lotte Lammers als Maja terloops herhaalt: 'Ik had best nog wel zin in het leven.'

Maar *Kwaad Bloed* is meer dan een herinnering of een reconstructie van een verbijsterende moord. De zeven jongeren, die zich hebben ingegraven in dit confronterende materiaal, zijn dicht bij hun gevoel gebleven. Hun ontzetting en ongelof, hun onbeantwoorde vragen maar ook hun ongemak over zo'n extreem verraad binnen

een vriendschap, vormen de motor van de voorstelling.

De drie meiden en vier jongens spelen dat ze toneel willen maken van deze gebeurtenis en de juiste vorm (lees: begrip) niet kunnen vinden. Ze kruipen in de huid van personages of dwingen een ander daartoe. De moeder van Maja (een aandoenlijke Wendy Hoogendijk) eist haar eigen scène op: ze smeekt om een motief – in werkelijkheid nooit achterhaald – maar verplaatst zich ook in de moeder van hoofddader Goran M.. Zij mag niet klagen over het verlies van haar kind dat een tbs-straf krijgt.

De jongens geven hun hormonen ruim baan: 'Iedere vrouw zou

een moord plegen voor een man als ik.' Ze flippen als de onomkeerbaarheid van hun daad doordringt. Werner Kolf stapt naadloos over van Maja's vader ('Ik wil deze man niet zijn.') naar zichzelf wanneer hij Fleur Vermeer als hartsvriendin Nina een monoloog laat herhalen, nu met voorbedachte rade.

Het bezoek van de daders aan de ouders, de ochtend na de moord, vinden ze te bizar, daarom spelen ze het als een komedie. Absurdistisch was misschien nog passender geweest. Als ze het ultieme beeld denken te hebben – een razendsnel gemonteerde autorit – beseften ze dat ze deze moord nooit 'voorstelbaar' kunnen spelen.

De wisselende spelkwaliteit van de deelnemers valt in het niet bij hun betrokkenheid bij het thema: wat als je op vriendschap, in hun levensfase van levensbelang, niet meer kunt vertrouwen? Mooi dat de spelers zichzelf niet belangrijker maken dan het onderwerp: ze noemen elkaar niet bij hun echte voornaam.

De toneel-in-toneel-vorm houdt de dramatische werkelijkheid lang op afstand. Des te steviger hakt de slotvideo erin: een levende, lachende Maja. Het glaasje premiërechampagne na afloop voelde bijna zo ongepast als de cola waar de daders de ouders nog om vroegen.

Annette Embrechts

Emotioneel eerbetoon aan Maja

DE OUDERS van de Nijmeegse Maja Bradaric waren zaterdagavond in Rotterdam niet aanwezig op de première van het toneelstuk over hun vermoorde dochter. Enkele vriendinnen van Maja zaten vooraan in de zaal. De voorstelling riep dikwijls emoties op, vooral de homevideo van Maja op het einde.

De ouders staan vierkant achter het toneelstuk over hun vermoorde dochter. Zij zien *Kwaad Bloed* van Rotterdams Lef als een eerbetoon aan hun enige kind. "De herinnering aan Maja, die drie jaar na de moord bij veel mensen langzaam weg eb't, wordt zo levend gehouden", zegt regisseur Jolanda Spoel.

Wanneer?

- **Kwaad Bloed is tot en met december en van april tot en met juni door heel Nederland te zien.**

Volgens Spoel, tevens artistiek leider van het gezelschap, zijn de ouders nauw betrokken geweest bij de aanloopperiode. Spoel ging in eerste instantie bij de ouders langs om hen toestemming te vragen voor het toneelstuk. Het eerste bezoek leidde tot veelvuldige telefoontjes. Het script van Kees van Loenen hebben zij gelezen. Ook de acteurs gingen in Nijmegen op bezoek. Ze hebben in de kamer van de destijds 16-jarige Maja, die er nog net zo uit ziet als toen ze leefde, gestaan en zijn bij haar graf geweest.

MARK JANSSEN/ANP

SCÈNE UIT *Kwaad Bloed*: (vlnr) Lotte Lammers, Remco Sebastiaan, Sandro Lima en Fahd Larhzaoui.

De toneelmakers hebben de gebeurtenissen uit 2003 nauwkeurig gereconstrueerd. "Alles wat er is gebeurd, staat in het script. Het is een artistieke interpretatie van de gebeurtenissen", aldus Spoel.

Maja werd in november van dat jaar door drie vrienden gewurgd. Haar lichaam dumpten zij in het buitengebied bij Bemmelen en staken het in brand. Waarom Maja dood moest, is nooit opgehelderd.

Daarom moest jongerentheater Rotterdams Lef de advocaat beloven "geen motief voor de moord ergens tussen te smokkelen". De regisseur vervolgt: "Wij laten zien

hoe het is gegaan en niet zozeer waarom." Elke moord is zinloos, maar deze helemaal, meent ze. "Het ontbreken van een motief is onderdeel van de tragiek."

Een aantal scholen in Nijmegen bepaalde onlangs dat het toneelstuk voor hun leerlingen te aangrijpend is. Vervolgens spande de vader van de hartsvriendin van de vermoorde gymnasiumleerlinge een kort geding aan. Hij was bang dat hun nu 18-jarige dochter door *Kwaad Bloed* opnieuw in opspraak zou komen. Enkele uitlatingen over de rol van dit meisje in het drama zijn hierna gewijzigd. ANP

Bij echte Maja schieten de meiden vol

Vervolg van pagina 1

Vanuit de auto probeert Isabel telefonisch contact te leggen met de ouders. 'Oh, nee', zegt ze, 'ze zijn er natuurlijk niet, ze zijn bij Maja'.

De ouders gaan elke dag naar het graf, de kaarsen moeten branden, de bloemen vers blijven. 'Maja heeft het mooiste graf van de begraafplaats Jonker Bosch', vindt Isabel.

Buiten is de hele weg tussen Nijmegen en Rotterdam een zon te zien. Rond en rood. Een goed teken, vinden de meiden.

Kwaad Bloed pretendeert niet de werkelijkheid te presenteren, verklaren de makers van tevoren. Een van de acteurs zegt: 'Soms is een gebeurtenis te naar, verdraagt het geen vorm'.

Het stuk volgt de spelers in hun zoektocht naar de juiste emoties. Ze doen pogingen zich in te leven. Zo eist moeder Bradaric een scene met de vier daders. Goran M. Goran P. Ferdi O en Nina K. 'Waarom', vraagt ze aan hen om de beurt. Wanneer het stil blijft, wil ze een nieuwe scene mét antwoorden. Die krijgt ze niet. 'Dan wordt het een levenslange monoloog', zegt ze.

Die zoektocht maakt het stuk allesszins acceptabel voor de vriendinnen. Voor hen is het niet anders, al drie jaar lang. Maar ergens raken werkelijkheid en spel elkaar heftig. Als Maja in de verlichte auto zit, benadert dat beeld hun eigen voorstellingen. Bij de afsluitende homevideo is de echte, ietwat mollige Maja zo verbluffend werkelijker dan de hoofdrolspeelster dat de meiden op de eerste rij het te veel wordt en breken. Ze vliegen direct na het applaus naar buiten voor een sigaret.

Daisy en Isabel willen alle acteurs een hand geven. Ze zijn ontwapenend open en vertellen details die de spelers niet kennen en waardoor ze zich duidelijk overrompeld voelen. Laura heeft die behoefte niet. 'Ik had het verdriet een plaatsje gegeven, dat komt nu weer omhoog'.

De hoofdrolspeelster Wendy Hoogendijk vertelt haar dat ze zelf een vriendin op die leeftijd heeft verloren door een auto-ongeluk. Dat ze daarom zo graag de rol wou. Laura zegt haar dat het einde haar het meeste deed. Als Maja zegt dat haar leven van 16 jaar 'meer dan niks is' en dat ze herinnerd wil worden 'met een kleine lach'.

De kritische noot komt van Archie op de terugweg. Hij vindt de Maja in het stuk met haar witte kleren en haar accordeon te lief en te braaf. Zo was ze niet, zegt hij. Nee, beamen de vriendinnen op de achterbank, 'zo'n lieverdje was Maja niet'.

Maja's vriendinnen Daisy (rechts) en Isabel na afloop van de voorstelling in gesprek met hoofdrolspeelster Lotte Lammers.

FOTO MARTIJN BEEKMAN - DE VOLKSKRANT

TheaterCentraal.nl

Podium voor iedereen die van theater houdt

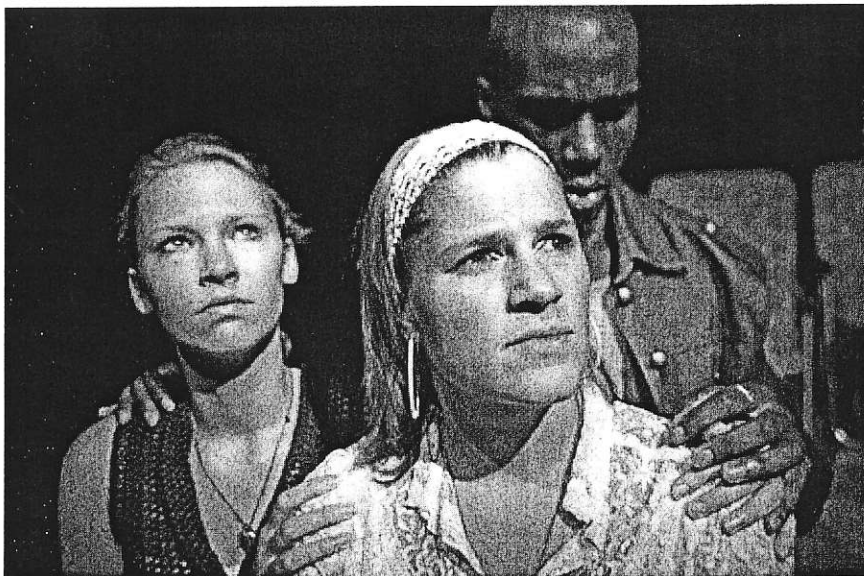
Kwaad bloed
Rotterdams Lef

Waarheid kruipt erger onder de huid dan thriller had gekund

17 oktober 2006 – Recensie door Moon Saris

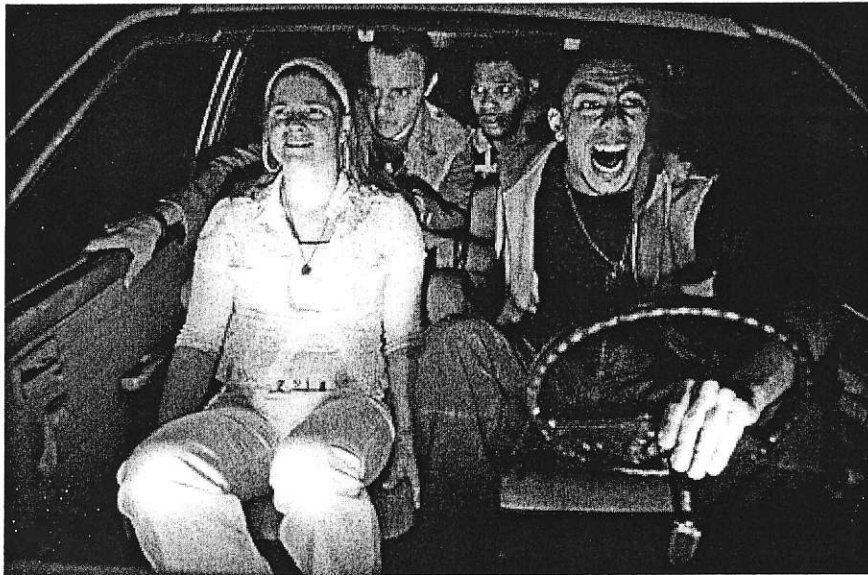
Rotterdams Lef neemt zijn publiek mee in een zoektocht naar de juiste vorm voor zijn theaterstuk en heeft met 'Kwaad bloed' de vermoedelijk enige juiste vorm gevonden om de gruwelijke moord op de 16-jarige Maja Bradaric gepast te herdenken.

De champagne na afloop blijft goeddeels onaangeroerd. Niet vreemd. Als je van binnen of van buiten loopt na te snikken van de heftige voorstelling die je net hebt gezien, is het vieren van het premiersucces het laatste waar je aan denkt.

Toch heeft Rotterdams Lef beslist wat te vieren. Het jonge gezelschap heeft het gepresteerd een integere voorstelling te maken van een onderwerp dat zo gemakkelijk met effectbejag in te vullen was geweest. De onverklaarbare, brute moord op de 16-jarige Maja Bradaric heeft namelijk alles in zich van een grove, smerige, keiharde thriller. Maar de jonge club acteurs in 'Kwaad bloed' neemt de kijker tamelijk vriendelijk en beschaafd mee door het absurde verhaal dat de werkelijkheid is. En kruipt daarmee veel erger onder zijn huid dan een thriller ooit had gekund.

'Kwaad bloed' is een onderzoek naar de vorm waarin je een zo verschrikkelijk onderwerp het beste te berde kunt brengen. En gist onderweg naar de bewegingen achter deze moord, die zelfs in het proces tegen de daders, Maja's beste vrienden, motiefloos is gebleven. Op en om de schuin aflopende vloer van dikke lagen gebeitst multiplex stappen de tamelijk onervaren acteurs in de schoenen van de hoofdrolspelers in dit gruwelijke drama – de vrienden, de moeder, de vader en Maja zelf – en stappen ze er weer uit om commentaar te geven als dat nodig is. Hun eigen onzekerheid, woede, angst en verdriet mogen een rol spelen, al is het op de achtergrond.

Volslagen onchronologisch komen de gebeurtenissen voorbij, met tot op driekwart alleen een paar klapstoelen in sixtiesdessin als accessoires. Twee meiden en vier jongens zijn hip en gekleurd gekleed. Eén meisje draagt van haarband tot en met schoenen onschuldig wit; deze stralende engel is Maja, zelfs al was ze in het echt niet altijd een schatje. De spelers flitsen in de tijd, van geboorte naar dood, van dood naar fun. Het gaat over de dingen die Maja graag deed voor ze doodging, over de rechtszaak, over de achtergrond van de hoofddader, de kleine tiran Goran. Maar vooral over hoe het er in de auto die avond aan toeging, toen het dollen overging in gemenigheden en een gewone vriendenclub veranderde in daders en slachtoffer.

Het stuk komt wat langzaam op gang, maar het krijgt flinke spanning als Nina, althans: het meisje dat Nina speelt, een verhaal houdt over de dag van de moord. Eerst in een over-the-top emotionele uitspatting; verdrietig, schuldbevestigend, nerveus, bang, boos. Later, op verzoek van een collega, nog eens, maar dan neutraal. En het gekke is: de koude feiten raken meer dan de gekleurde gevoelens.

Dat gebeurt op meer punten: de disclaimer in het begin, de voice-over, de commentaarstukken, ze klinken allemaal als een politiebericht. De werkelijkheid is zo vreselijk dat die aankomt als een mokerslag. Op één punt, de ochtend na de moord, wordt het zelfs zo bizar dat de acteurs niet anders kunnen, zo lichten ze toe, dan het te spelen als was het slecht amateurtoneel. En hoe grappig die scène in een ander stuk ook zou zijn, hier is die boven alles net zo smakeloos als het in het echt geweest moet zijn, die vier kids die op de koffie bij Maja's ouders wachten tot het meisje komt, terwijl ze haar gisteravond zelf vermoord, in brand gezet en achtergelaten hebben in de uiterwaarden bij Bommel. In de kleine scènes waarin ze goddeels alleen spelen, of met tweeën, raken niet alle acteurs uit het jonge ensemble de natuurgetrouwe toets. Maar daar waar ze in groepjes de gebeurtenissen naspelen, komt het verhaal heel, heel dichtbij. En net als het rad gaat draaien als een tierelier, brengt (meestal) 'moeder' het tot plotselinge stilstand. Haar filosofische overpeinzingen en beschouwende opmerkingen, de stokken tussen de spaken, zijn samen met de onvolkomenheden in het spel van uitermate groot belang om het stuk enigszins draaglijk te houden.

Na de laatste, verschrikkelijk aangrijpende scène, die loopt van Nina's Judaskus tot de eigenlijke moord in de kleine, witte auto, komen er nog een paar. De zoektocht naar het waarom gaat immers maar door, en door, en door. Maar het is zinloos, want het antwoord is waarschijnlijk begraven met Maja. De gebeurtenissen gepast gedenken, zoals in de voorstelling 'Kwaad bloed' heeft wel zin. Al was het maar omdat er dan

niet meer ouders dan die van haar kunnen navertellen wat hun 16-jarige dochter is overkomen.

Foto's: Mark Janssen

Gezien:

'Kwaad bloed', Rotterdams Lef

14 oktober 2006, Rotterdamse schouwburg

© TheaterCentraal.nl – www.theatercentraal.nl

Maasstad 8 nov. 2006

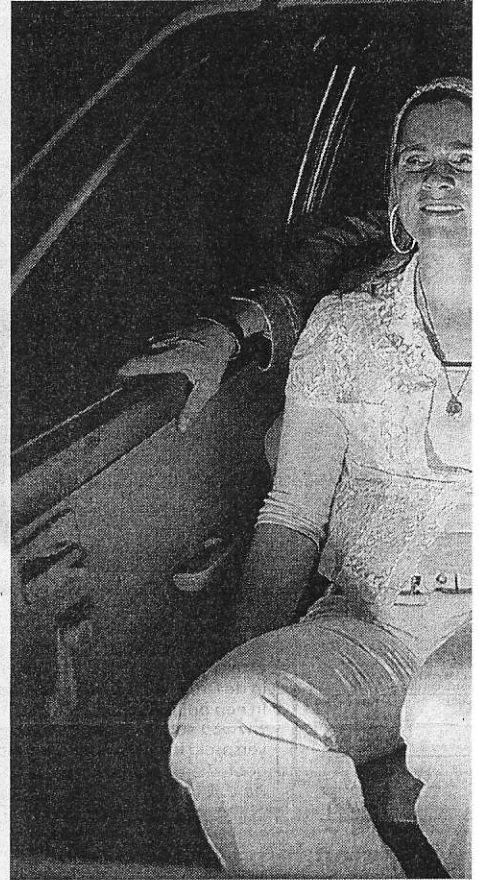
Toneelstuk 'Kwaad Bloed' zet jong

door Vincent Wernke

ROTTERDAM - 'Kwaad Bloed' van het jongerentheatergezelschap Rotterdams LEF kreeg al voor de première veel publiciteit. Verrassend was dit niet. De voorstelling van regisseur Jolanda Spoel is gebaseerd op gruwelijke moord op Maja Bradaric, wiens lichaam verbrand in een weiland werd gevonden. Terwijl de ouders van Maja achter het stuk stonden, probeerden enkele Nijmeegse scholen een openbare opvoering te voorkomen. Op 16 en 17 november is 'Kwaad Bloed' te zien in het Rotterdamse Hal 4.

'Kwaad Bloed' ontstond tijdens workshops van Studio LEF, het talentontwikkelingstraject van Rotterdams LEF. Aan de hand van actuele nieuwsberichten en improvisaties moesten deelnemers iets doen met het thema geweld onder jongeren. Uit deze improvisaties ontstond de presentatie 'De vriendenclub van Maja' onder regie van Roel Twijnstra. De presentatie werd drie keer opgevoerd. Regisseur Jolanda Spoel vond echter dat er meer inzat en schrijver Kees van Loenen schreef vervolgens een uitgebreider scenario. 'Kwaad Bloed' ging onlangs in première en is tot halverwege 2007 door heel Nederland te zien. Maja Bradaric was zestien toen zij door drie van haar vrienden werd gewurgd met een touw. Na de moord werd haar in brand gestoken lichaam gevonden in de pol-

der. „Tijdens de workshop kwamen de deelnemers een bericht over de moord op Maja tegen en raakte ze onmiddellijk”, vertelt Lotte Lammers, die in 'Kwaad Bloed' de rol van Maja speelt. „Ze zijn het verhaal vervolgens gaan uitdiepen en zo kwamen ze steeds meer te weten. Voor het publiek geldt hetzelfde. Gaandeweg komen ze steeds meer te weten en het raakt mensen echt. Het stuk geeft stof tot nadenken, het publiek reageert er heel emotioneel op.”

„Aan het eind zie je op het scherm videobeelden 'Kwaad Bloed' de rol van Maja speelt.

Om twee redenen vindt Lotte Lammers het een eer om Maja te mogen spelen in de voorstelling van Rotterdams LEF: „In eerste instantie omdat we Maja op deze manier levend houden voor haar ouders en vrienden. Daarnaast laat deze voorstelling zien dat vriendschappen ook kunnen escaleren en hoe je als tiener meegezogen kunt worden in een groepsproces. Dit stuk stelt de vraag: hoe ver ga je mee in groepsgedrag en waar blijf je jezelf? Voor jongeren is dat thema zeer herkenbaar. Ze hebben er dagelijks mee te maken, al is dat natuurlijk niet op zo'n extreme manier als in de voorstelling.”

nauw betrokken bij de ont van 'Kwaad Bloed'. „Na er eerst toestemming aar ders gevraagd om deze v te mogen maken, maar o de ontwikkeling was er r contact. Alle spelers hel vader en moeder ontm hen gesproken. Zij vinde dat we het verhaal van M len, ze zien ons als boods Ze zijn zelf overigens nog de voorstelling komen kij schien dat ze dat nog gaar willen heel graag, maar v of ze er wel aan toe zijn. emotioneel gezien aankur Lotte Lammers is veel te komen over Maja, maar t ze de boodschap van de v belangrijker dan hoe ze M

De ouders van Maja Bradaric waren

Speciaal aanbevolen!

JAPANESE DINING

ONO

NIEUW IN ROTTERDAM

Antoine Platekade 1005 (onder de Montevideo toren)
3072 ME Rotterdam 010 - 4863962

Bloed' zet jongeren aan het denken

der. „Tijdens de workshop namen de deelnemers een bericht over de moord op Maja tegen en het raakte ze onmiddellijk”, vertelt Lotte Lammers, die in 'Kwaad Bloed' de rol van Maja speelt. „Ze zijn het verhaal vervolgens gaan uitdiepen en zo kwamen ze steeds meer te weten. Voor het publiek geldt hetzelfde. Gaandeweg komen ze steeds meer te weten en het raakt mensen echt. Het stuk geeft stof tot nadenken, het publiek reageert er heel emotioneel op.”

„Aan het eind zie je op het scherm videobeelden van Maja. Dat is best heftig en confronterend”, zegt vertelt Lotte Lammers, die in 'Kwaad Bloed' de rol van Maja speelt.

Om twee redenen vindt Lotte Lammers het een eer om Maja te mogen spelen in de voorstelling van Rotterdams LEF: „In eerste instantie omdat we Maja op deze manier levend houden voor haar ouders en vrienden. Daarnaast laat deze voorstelling zien dat vriendschappen ook kunnen escaleren en hoe je als tiener meegezogen kunt worden in een groepsproces. Dit stuk stelt de vraag: hoe ver ga je mee in groepsgedrag en waar blijf je jezelf? Voor jongeren is dat thema zeer herkenbaar. Ze hebben er dagelijks mee te maken, al is dat natuurlijk niet op zo'n extreme manier als in de voorstelling.”

De ouders van Maja Bradaric waren

nauw betrokken bij de ontwikkeling van 'Kwaad Bloed'. „Natuurlijk is er eerst toestemming aan haar ouders gevraagd om deze voorstelling te mogen maken, maar ook tijdens de ontwikkeling was er regelmatig contact. Alle spelers hebben haar vader en moeder ontmoet en met hen gesproken. Zij vinden het fijn dat we het verhaal van Maja vertellen, ze zien ons als boodschappers. Ze zijn zelf overigens nog niet naar de voorstelling komen kijken. Misschien dat ze dat nog gaan doen. Ze willen heel graag, maar weten niet of ze er wel aan toe zijn. Of ze het emotioneel gezien aankunnen.” Lotte Lammers is veel te weten gekomen over Maja, maar toch vindt ze de boodschap van de voorstelling belangrijker dan hoe ze Maja op het

toneel neerzet. „Haar vriendinnen, die bij de première aanwezig waren, zeiden: soms lijkt je precies op Maja, maar niet altijd. Ik probeer haar zo goed mogelijk neer te zetten, maar ik heb haar niet gekend. Ik heb met haar ouders en vriendinnen over Maja gesproken, heb in haar kamer gestaan en ben bij haar graf geweest. Maar uiteindelijk gaat het om het verhaal en de boodschap van het stuk. Al voelt dit voor mij wel anders dan andere rollen. Het is weliswaar theater, maar wel gebaseerd op een echt verhaal.”

Dat het voor de ouders moeilijk is om de voorstelling te zien, begrijpt Lammers heel goed. Zeker gezien de reacties van Maja's vriendinnen, die bij de première aanwezig

waren. „Aan het eind zie je op het scherm videobeelden van Maja. Dat is best heftig en confronterend, omdat je haar dan opeens echt ziet. Dat was het moment waarop haar vriendinnen het niet meer trokken en begonnen te huilen. Ook wij schoten daarop vol, waarna ook de andere mensen in de zaal begonnen te snikken. Iedereen was in tranen. Het is een heftig verhaal, maar wel de realiteit. Daarom is het ook goed dat het verhaal van Maja en haar vriendengroep verteld wordt.”

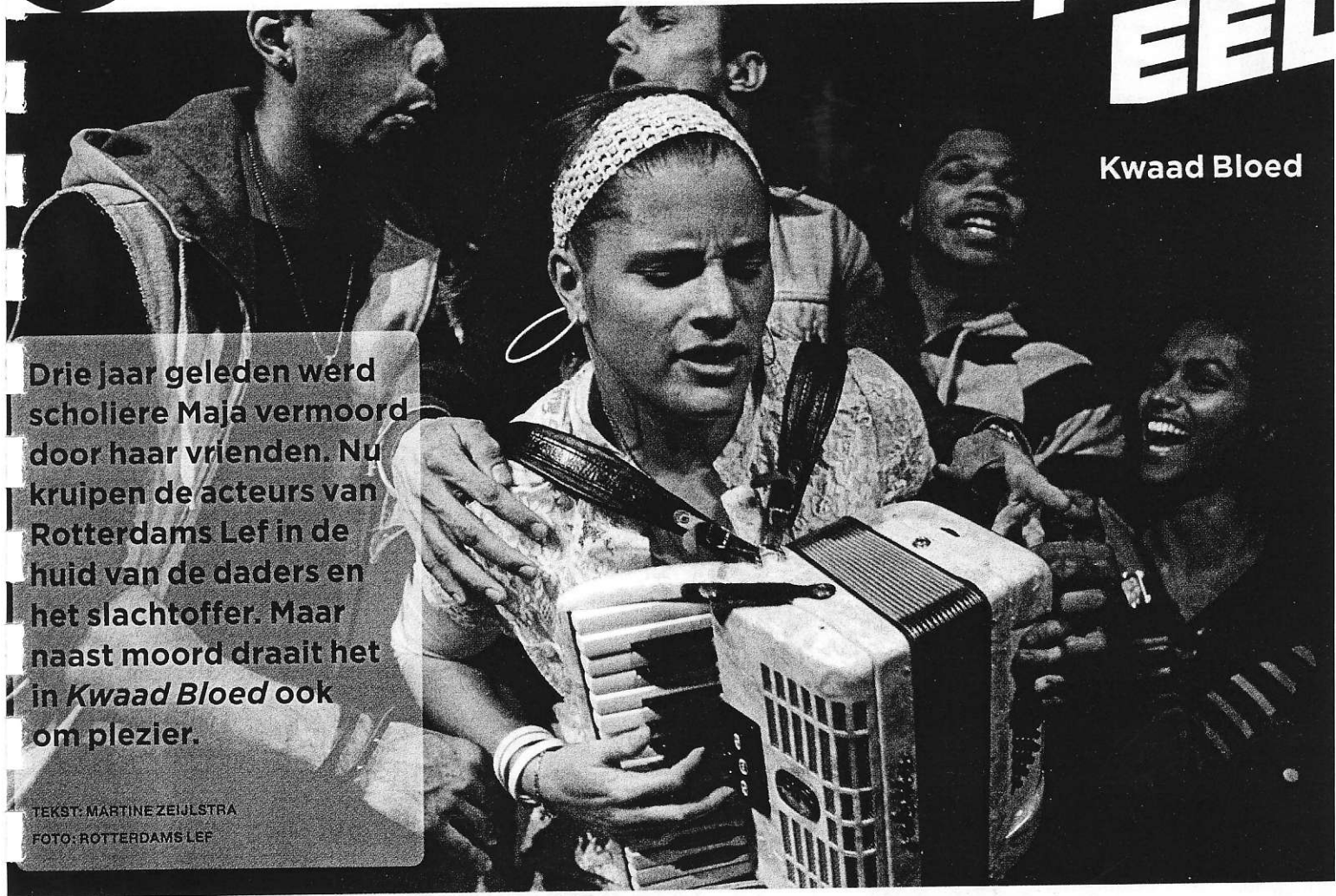
'Kwaad Bloed' van Rotterdams LEF is op 16 en 17 november en op 24 en 25 mei te zien in Hal 4. Reserveren 010-412.60.31 of info@hal4.nl. Kijk voor meer informatie op www.rotterdamsLEF.nl.

WIN
zie pagina 7

TON EEL

Kwaad Bloed

Drie jaar geleden werd scholiere Maja vermoord door haar vrienden. Nu kruipen de acteurs van Rotterdams Lef in de huid van de daders en het slachtoffer. Maar naast moord draait het in *Kwaad Bloed* ook om plezier.

TEKST: MARTINE ZEIJLSTRA
FOTO: ROTTERDAMS LEF

Vriendenmoord

het eerste gezicht lijkt Maja een heel gewoon meisje. Ze rookt stiekem sigaretjes en scheurt met haar vrienden rond in auto's. Ook die vrienden Goran, Ferdi en Nina - lijken normale jongeren. Maja en Goran kennen elkaar al twaalf jaar. Nina en Maja zijn hartsvriendinnen. Niks daders en slachtoffer. Toch besluiten de drie jongeren dat Maja moet sterven. Ze wurgen haar met veel geweld op een afgelegen plek in de buurt van Nijmegen. Vervolgens steken ze haar lichaam in brand en de volgende dag, alsof er niets is gebeurd, gaan de jongens en hartsvriendin Nina samen op zoek naar de 'vermiste' Maja. In *Kwaad Bloed* wordt de gruwelijke moord op Maja Bradarić de voorgeschiedenis neergezet. Een heftige ervaring voor de acteurs. Hoe houden ze het vol om zo'n afschuwelijk, echt gebeurd verhaal te spelen?

toere chick

"We hebben een soort missie," zegt Remco Sebastiaan Koning die de rol speelt van Goran, de jongen die wordt gezien als hoofddader in de moordzaak. "Het verhaal van Maja mag niet worden vergeten. Met dit toneelstuk willen we laten zien dat geweld geen ver-van-je-bedshow

is en dat je altijd goed moet kijken wie je vrienden zijn. Het is ook een waarschuwing voor wat er met jongeren kan gebeuren als ze worden meegesleurd door een groep." Lotte Lammers, die Maja speelt, is onder de indruk van het zestienjarige meisje. "Maja was een stoere chick die iedereen een eerlijke kans gunde. En een slimme jonge vrouw. Dat mogen we ook niet vergeten."

Heel serieus

Ter voorbereiding op hun rol brachten de zeven acteurs een bezoek aan de ouders van Maja. "Dat was heel heftig," zegt Remco. "Je kent het verhaal van Maja natuurlijk uit de krant, maar als je bij die ouders komt, wordt de moord ineens heel echt. En het was helemaal raar, omdat ik een van de daders speel. Haar ouders willen hun namen namelijk niet uitspreken." Lotte: "Ik voelde haar daar echt. Je ruikt haar geur nog in haar kamer. En je ziet het verdriet van haar ouders."

"Het publiek reageert vaak heel emotioneel op *Kwaad Bloed*," zegt Lotte. "Volwassenen reageren er heel serieus op, maar jongeren lachen erg hard om de vrolijke stukken. Ze moeten dan toch de spanning van zich af lachen, merken wij. We

hebben allebei in komedies voor jongeren gespeeld. Dan wordt er héél anders gelachen. Onbevangen. En jongeren huilen ook vaak na afloop. Dan komen ze op je af voor een knuffel." Tijdens de première zaten drie vriendinnen van Maja in de zaal. "Dat was hartverscheurend om te zien," zegt Remco. "Zij hebben het allemaal meegemaakt, waardoor het voor hen natuurlijk heel heftig was om dit te zien. Ze lieten elkaar niet meer los." "De vriendinnen vonden het fijn dat het verhaal van Maja in ere wordt gehouden," zegt Lotte. "Daaronder vind ik het einde ook zo mooi. Natuurlijk zit er veel frustratie in het toneelstuk, omdat je er niet achterkomt waarom Maja is vermoord. Maar toch eindigt het met Maja die zegt dat ze niet alleen herinnerd wil worden om haar gruwelijke dood, maar ook om haar kleine lachje. Omdat ze haar korte leven ook erg fijn vond."

INFO
Kwaad Bloed, de vriendenclub van Maja, 16 en 17 november, 20.15 uur, 19 november, 15.00 uur (extra voorstelling), Theater Hal 4. Kaarten vanaf € 8,-. Meer info: www.rotterdamslef.nl.

hcl 10